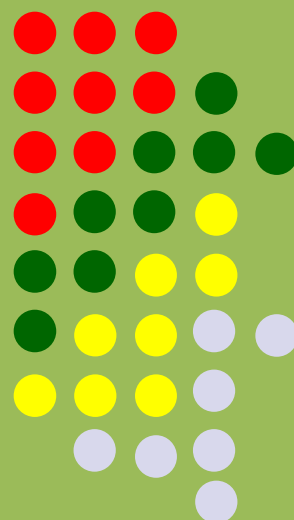

Załącznik do uchwały Nr/...../15
Rady Gminy Czermin
Z dnia.....

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

Opracowanie:

ŚWIATOWID CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI Sp. z o.o.
UL.KRASIŃSKIEGO 5/5
33-100 TARNÓW

Opracowanie

na podstawie umowy zawartej w dniu 24.10.2014r. pomiędzy:
Gminą Czermin

z siedzibą: Czermin 140, 39-304 Czermin;

NIP: 817-10-80-300;

reprezentowanym przez: Leona Getinger – Wójta Gminy

a

ŚWIATOWID CENTRUM KREACJI I KOMPETENCJI Sp. z o.o.

mającym swoją siedzibę: 33-100 Tarnów, ul. Krasińskiego 5/5

NIP: 993-065-31-55, KRS: 0000478979 reprezentowanym przez:

Lucynę Krupa-Szado – Prezesa Zarządu

Luty 2015

Spis treści

1. WPROWADZENIE	6
2. DIAGNOZA	9
2.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	9
2.1.1. Umiejscowienie gminy w województwie i kraju	9
2.1.2. Charakterystyka gminy	11
2.1.2.1. Uwarunkowania historyczne	11
2.1.3. Warunki naturalne	12
2.2. STREFA SPOŁECZNA	14
2.2.1. Demografia-struktura ludności w gminie	14
2.2.2. Poziom wykształcenia	20
2.2.3. Rynek pracy-struktura zatrudnienia i aktywność ekonomiczna	21
2.3. STREFA GOSPODARCZA	25
2.3.1. Przemysł	25
2.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki	26
2.3.3. Liczba podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach	28
2.3.4. Rolnictwo	29
2.3.4.1. Powierzchnia gruntów w gminie	29
2.3.4.2. Powierzchnia lasów w gminie	32
2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	32
2.4.1. Drogi, transport	32
2.4.2. Gospodarka wodno-ściekowa	33
2.4.2.1. Gospodarka odpadami	35
2.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	36
2.4.4. Zaopatrzenie w gaz	36
2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	36
2.5.1. Oświata i wychowanie	36
2.5.2. Kultura	39
2.5.2.1. Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie	39
2.5.2.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie	44
2.5.2.3. Dziedzictwo kulturowe	45
2.5.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	46
2.5.3.1. Ochrona zdrowia	46
2.5.3.1. Opieka Społeczna	47
2.5.4. Sport	48

2.6. ZARZADZANIE.....	49
2.6.1. Możliwości budżetowe gminy.....	49
2.6.2. Analiza zmian dochodów i wydatków budżetowych (WPF 2014-2023).....	50
2.6.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących na lata 2014-2020.....	54
2.7. PLANOWANIE STRATEGICZNE	56
2.7.1. Dokumenty strategiczne Gminy Czermin	56
2.7.2. Struktura organizacyjna i zadania jednostek organizacyjnych Gminy	57
2.7.3. Kapitał społeczny.....	57
2.8. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	58
3. ANALIZA SWOT	61
4. WIZJA I MISJA ROZWOJU	66
4.1. WIZJA	66
4.2. MISJA.....	66
5. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I DZIAŁANIA.....	67
6.ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	72
6.1. MATRYCA POWIĄZAŃ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH Z CELAMI.....	72
DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH REGIONU I KRAJU	72
7. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ.....	80
7.1. WDRAŻANIE.....	80
7.1.1. Organizacja prac nad strategią	80
7.1.2. Harmonogram realizacji strategii.....	81
7.2. MONITORING	82
7.2.1. Wskaźniki monitorowania- mierniki realizacji strategii	83
7.3. EWALUACJA	87
7.4. AKTUALIZACJA STRATEGII.....	88
7.5. PROMOCJA DOKUMENTU STRATEGII.....	88
8. WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY (WPI)	89
8.1.WIP –charakterystyka –procedura opracowywania i oceny wniosków	89
8.1.1 Przedmiot Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.....	89
8.1.2. Funkcje WPI	90
8.1.3. Wnioskodawca, tryb składania i oceny wniosków	90
8.2. PLANOWANE INWESTYCJE WPI 2015-2020.....	91
8.2.1. Zadania infrastrukturalne.....	91

9. BIBLIOGRAFIA	94
10. SPIS TABEL I RYSUNKÓW.....	95
Załącznik Nr 1. Wyniki Badań Ankiety.....	98
Załącznik Nr 2. Zestawienie ZADAŃ INFRASTRUKTURALNYCH oraz SPOŁECZNYCH zgłoszonych do realizacji przez Rady Sołeckie miejscowości Gminy Czermin.....	112

ROZDZIAŁ 1.

WPROWADZENIE

Planowanie strategiczne jest procesem, w którym świadomie przewiduje się i kontroluje rozwój gminy nie czekając biernie na przyszłe zdarzenia. Jest to umiejętność reagowania na zmiany otoczenia, a nawet ich wyprzedzanie. W procesie planowania strategicznego, Gminę Czermin należy postrzegać z jednej strony, jako zamkniętą całość, z drugiej zaś, jako część systemu globalnego. Otoczenie terytorialne i makroekonomiczne ma, bowiem stały wpływ na funkcjonowanie i rozwój gminy.

Strategia jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju. Horyzont czasowy Strategii przyjęty na lata 2014-2020, wynika z przyjętych okresów programowania krajowej polityki regionalnej¹. Spójny jest także z okresem programowania aktualizowanej strategii rozwoju województwa podkarpackiego zaplanowanej do 2020 r.

Strategia opracowana została zgodnie z metodyką Unii Europejskiej polegającą na stworzeniu strategii zrównoważonego rozwoju, która wykorzystuje przyjęte w Strategii cele i działania, a te polegają na odpowiedzialnym i świadomym kształtowaniu relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia mieszkańców. Strategia realizowana będzie w oparciu o relacje zachodzące pomiędzy sferami przedstawionymi na poniższym wykresie, które są wzajemnie powiązane, mają wartość międzypokoleniową oraz ulegają dynamicznym przemianom. Koncepcja ta polega na wykorzystaniu kapitału ludzkiego, kapitału wiedzy oraz kapitału naturalnego¹.

Rysunek 1. Sfery zrównoważonego rozwoju w strategii.

¹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.)

Prace nad Strategią rozpoczęto od analizy danych i oceny sytuacji w gminie oraz poszczególnych sołectwach. Wykorzystano tutaj aktywność mieszkańców w współtworzeniu koncepcji rozwoju Gminy Czermin.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych (do udziału w konsultacjach społecznych zaproszeni byli wszyscy zainteresowani, w tym samorządy, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz osoby prywatne) oraz przeprowadzonego badania ankietowego, którego głównym celem było zebranie opinii mieszkańców o warunkach życia w gminie, barierach rozwojowych, najpilniejszych problemach inwestycyjnych i społecznych do rozwiązania w latach 2015-2020 opracowano analizę SWOT (mocne i słabe strony, możliwości i zagrożenia w aspekcie czynników: ekonomicznych, społecznych i technologicznych).

Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej gminy, w tym badania ankietowe oraz analiza różnych uwarunkowań zewnętrznych, pozwoliła na wypracowanie wizji oraz określenie celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia jest, więc zbiorem celów (zadań), ujętych w programy i plany, stanowi wzorzec decyzji, które dotyczą pozycji i tożsamości samorządu, jego zdolności do wykorzystywania swych mocnych stron oraz prawdopodobieństwa odniesienia sukcesu w regionie.

Dopełnieniem procesu planowania i pokazania drogi dojścia do zakładanej wizji są Wieloletni Plan Inwestycyjny i Wieloletni Plan Finansowy.

Wieloletni Plan Finansowy powstał w oparciu o metodologię zaproponowaną przez Ministerstwo Finansów w opracowaniu pn. „Wieloletnią Prognozę Finansową Jednostki Samorządu Terytorialnego. Metodyka opracowania”, Warszawa, lipiec 2010. Punktem wyjścia były dane historyczne, tj. wykonanie budżetu Gminy Czermin za ostatnie 3 lata, z uwzględnieniem:

- ↳ źródeł dochodów budżetowych,
- ↳ poszczególnych kategorii wydatków bieżących (bez uwzględnienia nakładów inwestycyjnych oraz obsługi zadłużenia tj. spłaty rat i odsetek wynikających z realizacji Wieloletniego Planu Inwestycyjnego).

Do opracowania wartości dochodów i wydatków na lata 2015-2020 przyjęto kwoty globalne, ponieważ brak stabilnych wskaźników, pozwalających na przyjęcie konkretnych realnych wielkości, jako bazy do opracowania Wieloletniej Prognozy Finansowej, a obowiązujące przepisy ustawy o finansach publicznych zezwalają na jej aktualizację. Przy ostrożnie prowadzonej polityce finansowej w gminie wskaźniki w zakresie obsługi długu w gminie nie przekraczają dopuszczalnych wartości, co stwarza korzystne perspektywy dla realizacji nowych zaplanowanych inwestycji.

Podsumowując Strategia jest dokumentem, który zawiera dokładną diagnozę potencjału: ludzkiego, technicznego, przyrodniczego oraz gospodarczego. Oprócz analizy obecnych zasobów odnosi się do historii regionu, co umożliwia przewidywanie i planowanie dalszego jej rozwoju.

Strategia rozwoju ułatwi funkcjonowanie gminy w dobie zmian zachodzących w przestrzeni, takich jak suburbanizacja oraz globalizacja, która przyczynia się do wzrostu powiązań pomiędzy podmiotami.

Opracowana Strategia jest istotnym narzędziem umożliwiającym konkurencję z innymi jednostkami samorządu terytorialnego o mieszkańców, którzy w związku z procesem

suburbanizacji przenoszą się z większych ośrodków miejskich na wieś, inwestorów, którzy wybierają obszary zlokalizowane w pobliżu aglomeracji, dobrze skomunikowane, o walorach przyrodniczych i o turystów zainteresowanych obszarami cennymi przyrodniczo i kulturowo.

Powstanie strategii przysłuży się wskazaniu potencjału gminy i kierunków jej rozwoju na kolejne lata. Strategia rozwoju gminy zaliczana jest, bowiem do grupy dokumentów, które ułatwiają gospodarowanie zasobami gminy.

Zasadność posiadania aktualnej strategii rozwoju wynika z uregulowań prawnych, zawartych między innymi w ustawie o samorządzie gminnym oraz ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w której strategii gmin i powiatów zostały zaliczone, obok strategii rozwoju kraju, strategii sektorowych oraz strategii wojewódzkich do kluczowych dokumentów planistycznych, na podstawie, których powinna być prowadzona polityka rozwoju kraju.

Dokument ten jest ważnym narzędziem, który umożliwia także realizację projektów wpływających na rozwoju gminy, co jest istotne w kontekście nowej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020. Posiadanie aktualnej strategii gminy wynika z praktycznej potrzeby aplikowania o środki unijne.

Przyjęcie i wdrożenie strategii powinno skutkować pozytywnymi efektami odczuwalnymi dla beneficjentów strategii, czyli społeczności lokalnej – mieszkańcom Gminy Czermin, działających tu aktualnie podmiotów.

ROZDZIAŁ 2.

DIAGNOZA

2.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

2.1.1. Umiejscowienie gminy w województwie i kraju

Czermin jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części powiatu Mieleckiego należy do mniejszych obszarowo gmin województwa podkarpackiego. Zajmuje powierzchnię 80,3 km², zamieszkała jest przez 6984 osób (dane z 2013 r.).

Od północy Czermin graniczy z gminą Borowa, od południa z gminą Wadowice Górne, od wschodu z gminą Mielec, natomiast zachodnia granica gminy jest równocześnie granicą województwa podkarpackiego z województwem małopolskim.

Pod względem administracyjnym gmina przynależy do powiatu Mieleckiego i województwa podkarpackiego.

Gmina znajduje się w odległości:

- 76,9 km od Rzeszowa,
- 41,6 km od Tarnobrzegu,
- 32,2 km od Dębicy,
- 12,6 km od Mielca.

Czermin jest jedną z mniejszych gmin w regionie, na tle pozostałych gmin powiatu lokuje się na 6 pozycji. Powierzchnia Gminy Czermin zajmuje 80,32 km², co

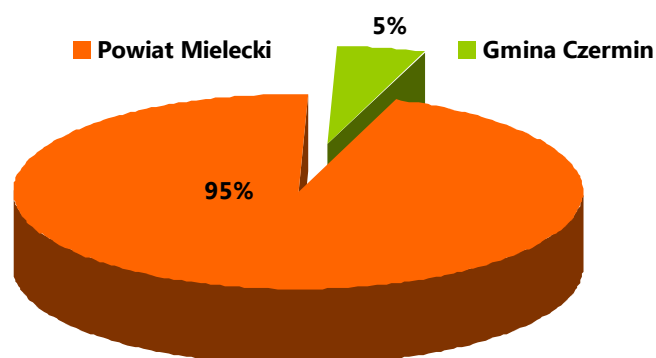
stanowi 9 % powierzchni powiatu oraz 0,45 % powierzchni województwa. (tabela nr 1).

Tabela 1. Gmina Czermin na tle województwa, powiatu mieleckiego i gmin powiatu²

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powierzchnia w km ²	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
		ogółem	mężczyźni	kobiety	na 1 km ²	
Województwo	17846	2129951	1042947	1087004	119	104,2
miasta	1186	880726	421599	459127	743	108,9
wieś	16660	1249225	621348	627877	75	101,1
POWIAT MIELECKI	880	136403	67126	69170	155	103
Mielec	47	61238	29559	31679	1306	107,2
Gminy miejsko-wiejskie						
Przeclaw	134	11585	5720	5865	86	102,5
miasto	16	1682	807	875	105	108,4
wieś	118	9903	4913	4990	84	101,6
Radomyśl Wielki	160	14187	7111	7076	89	99,5
miasto	9	3079	1494	1585	350	106,1
wieś	151	11108	5617	5491	74	97,8
Gminy wiejskie						
Borowa	55	5635	2838	2797	102	98,6
Czermin	80	6984	3514	3470	87	98,7
Gawłuszowice	34	2795	1377	1418	82	103
Mielec	122	12941	6485	6456	105	99,6
Padew Narodowa	71	5441	2719	2722	76	100,1
Tuszów Narodowy	89	7934	4006	3928	89	98,1
Wadowice Górne	87	7588	3828	3760	87	98,2

Pod względem liczby ludności Gmina Czermin zajmuje 4 miejsce wśród gmin wiejskich powiatu mieleckiego (mimo, iż stanowi zaledwie 5 % ogółu mieszkańców) i 81 miejsce w województwie.

Rysunek 2. Ludność Gminy Czermin na tle mieszkańców powiatu mieleckiego.

² Podregiony 2014_woj.podkarpackie /GUS Rzeszów

2.1.2. Charakterystyka gminy

W skład gminy wchodzi sołectwa: Czermin, Breń Osuchowski, Otałęż, Dąbrówka Osuchowska, Trzciana, Łysaków, Szafranów, Wola Otałęska, Ziempińów.

Teren gminy leży w dorzeczu rzeki Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Nowego Brnia i Starego Brnia.

Wśród 9 sołectw Gminy Czermin największą powierzchnię zajmuje sołectwo Trzciana (18,60 km²), a najmniejszą Szafranów 2,67 km² /tabela nr 2/.

Tabela nr 2. Powierzchnia w km sołectw Gminy Czermin (dane na dzień 31.12.2013 r.)

Wyszczególnienie	Km ²
Breń Osuchowski	8,92
Czermin	12,25
Dąbrówka Osuchowska	4,84
Łysaków	9,61
Otałęż	9,60
Szafranów	2,67
Trzciana	18,60
Wola Otałęska	4,89
Ziempińów	8,94
Gmina ogółem	80,32

2.1.2.1. Uwarunkowania historyczne

Pierwsze informacje o Czerminie na podstawie wykopalisk pochodzą z XII wieku. Opracowania historyczne wskazują, że już w 1190r. istniała osada Wisłoka, która w 1211r. stanowiąc własność klasztoru Premonstrantek z Buska występuje w dokumentach jako wieś Cirmino (Czermin). W 1238 r. kanonik krakowski Michał z rodu Pacnowskich ufundował tej miejscowości kościół parafialny pod wezw. Św. Klemensa.

Przy kościele od 1595 r. funkcjonowała szkoła, a od 1721 r. szpital. W czasie potopu szwedzkiego w okolicach Czermina wojska polskie i szwedzkie toczyły bitwy, z których do dnia dzisiejszego zachowały się pozostałości fortyfikacji ziemnych tzw. kopce szwedzkie. Po I rozbiore Czermin jako dobra królewskie przyłączono do Austrii i uznano za własność Habsburgów. W 1776 r. do Czermina przybyli koloniści niemieccy obejmując jego część, którą nazwano Hohenbach. W 1853 r. czermińskie tereny włączono do powiatu Mieleckiego. Po

reformie administracji w 1932-1935r. Czermin został siedzibą gminy zbiorowej. W okresie okupacji hitlerowskiej ludność Czermina była masowo wysiedlana, a ziemię przejmowali koloniści. Przed wyzwoleniem koloniści niemieccy opuścili Czermin.

2.1.3. Warunki naturalne

GLEBY

Gmina Czermin leży w tzw. okręgu Sandomiersko – Lubelskim. Typy gleb występujących w gminie to: bielice, mady, ziemie brunatne kwaśne. Dodatkowo występują tu piaski gliniaste mocne i lekkie, piaski słabo gliniaste, ły, pylice, gliny lekkie i średnie oraz kompleksy gleb: żytni dobry, pszeniczny dobry, żytni słaby i zbożowo – pastewny mocny.

BOGACTWA NATURALNE

Bogactwa naturalne to bogate złoża pospółek i piasków wykorzystywanych w budownictwie oraz mady rzeczne o składzie glin piaszczystych używane do produkcji cegły. Na terenie gminy stwierdzono występowanie wód mineralnych.

KLIMAT

Pod względem klimatycznym obszar gminy znajduje się w zasięgu klimatu typu podgórskich nizin i kotlin. Średnia roczna temperatura wynosi 8°C, a średni opad roczny 720 mm.

RZEKI

Teren gminy leży w dorzeczu rzeki Wisły i jej prawobrzeżnych dopływów Brnia i Brnia Starego oraz ich dopływów. Zachodnia część odwadniana jest przez Wisłę i Breń oraz jego dopływ Rybicę, środkową i wschodnią część odwadnia Stary Breń z dopływami Wiśnia Łukawiec i Brnik. Sieć rzeczna gminy stanowią Wisła, Nowy Breń i Stary Breń oraz bezimienne ciekły wodne i rowy melioracyjne.

KRAJOBRAZ

Rolniczy charakter gminy znajduje odzwierciedlenie w krajobrazie, w którym dominują pola uprawne przeplatane łąkami i pastwiskami. Wśród pól pojawiają się kępy zadrzewień i zakrzewień oraz niewielkie lasy. Walory krajobrazowe podnoszą również śródpolne oczka wodne, kępy szuwarów, stawy hodowlane i inne zbiorniki wodne.

W północno – zachodniej części gminy wyróżnia się dolina Wisły z fragmentami lasów łągowych i wiklin. Najbardziej atrakcyjna krajobrazowo jest południowo – wschodnia część gminy porośnięta stosunkowo dużym kompleksem leśnym, przeplatany śródleśnymi łąkami, mokradłami, oczkami wodnymi.

FLORA I FAUNA

Do najbardziej interesujących elementów flory należą rośliny objęte ochroną gatunkową. Z uwagi na znaczny stopień przekształcenia szaty roślinnej są one reprezentowane tu nielicznie. Na uwagę zasługuje: grąźel żółty, podkolan biały, konwalia majowa, kruszyna pospolita i kalina koralowa występujące w rejonie Szafranowa, Trzciany, Otałęży, Brnia Osuchowskiego.

POMINKI PRZYRODY

Na terenie Gminy Czermin ochronę prawną (ustawa o ochronie przyrody z dnia 16.10.1991 r. Dz. U. Nr 114 poz. 492) zastosowano tylko dla jednego pomnika przyrody. Jest to wiąz szypułkowy rosnący w miejscowości Czermin na terenie prywatnym.

W wyniku przeprowadzonej w terenie lustracji w ramach inwentaryzacji przyrodniczej zaproponowano objęcie ochroną pomnikową 8 kwalifikujących się obiektów na terenie całej gminy. Są to:

- grupa drzew (dwa graby zwyczajne) we wsi Otałęż;
- stanowisko grąźela żółtego (zbiorniki wodne) we wsi Otałęż;
- wiąz szypułkowy we wsi Ziempińów;
- klon zwyczajny w miejscowości Czermin (obok kościoła);
- lipa drobnolistna w miejscowości Czermin (obok kościoła);
- grupa drzew (lipa drobnolistna i klon zwyczajny) w miejscowości Czermin (naprzeciwko kościoła po drugiej stronie drogi);
- grupa drzew (cztery klony zwyczajne) w miejscowości Czermin;
- dąb szypułkowy w miejscowości Trzciana.

Wszystkie proponowane formy ochrony przyrody posiadają karty ewidencyjne ze szczegółowymi danymi, szkicami sytuacyjnymi lokalizacji i dokumentację fotograficzną, które zawiera opracowana Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza Gminy Czermin.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze o dużej wartości. Najważniejszymi obszarami o wysokich lub ponad przeciętnych walorach przyrodniczych są:

- kompleks stawów otoczonych lasem o powierzchni 3,75 ha we wsi Łysaków;
- terasa zalewowa Wisły ze starorzeczami u ujścia Brnia do Wisły o powierzchni 4,3 ha we wsi Otałęż;
- kompleks stawów o powierzchni 2,41 ha we wsi Otałęż;
- kompleks podmokłych łąk o powierzchni 16,9 ha we wsi Breń Osuchowski;
- stawy śródpolne o powierzchni 1,1 ha w Dąbrówce Osuchowskiej;
- staw śródpolny w sąsiedztwie mostu na rzece Wiśnia w Trzcianie o powierzchni 0,11 ha;
- staw śródpolny przy drodze Czermin – Mielec w sąsiedztwie lasów o powierzchni 0,14 ha w Trzcianie.

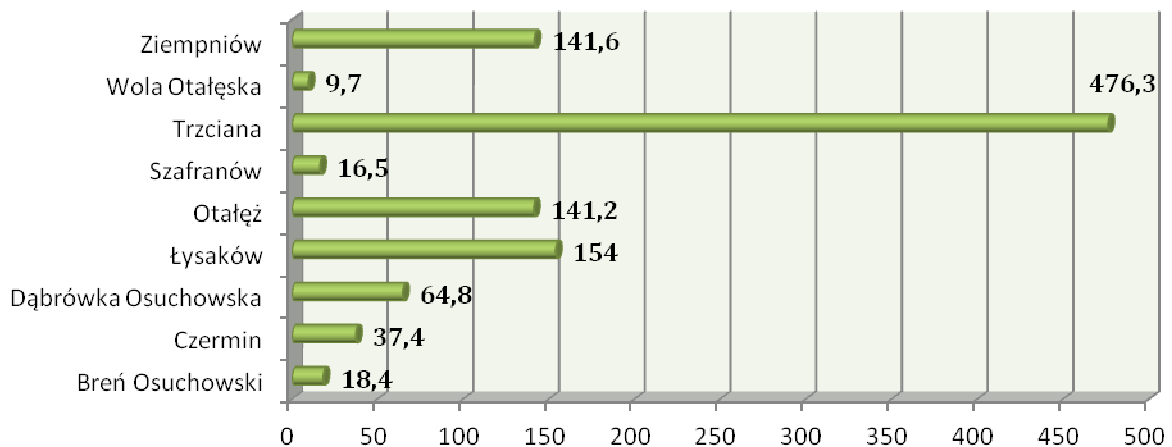
LASY

W ogólnej powierzchni gminy 8032 ha, lasy zajmują niewielką powierzchnię 1059 ha co stanowi 13 % powierzchni gminy

Tabela 2. Powierzchnia lasów w sołectwach Gminy Czermin

Wyszczególnienie	Lasy i grunty leśne (ha)
Breń Osuchowski	18,4
Czermin	37,4
Dąbrówka Osuchowska	64,8
Łysaków	154,0
Otałęż	141,2
Szafranów	16,5
Trzciana	476,3
Wola Otałęska	9,7
Ziempniów	141,6
Gmina ogółem	1059,9

Największy teren lasów znajduje się na południu gminy w sołectwie Trzciana- 44 % powierzchni wszystkich lasów w gminie.

2.2. STREFA SPOŁECZNA

2.2.1. Demografia-struktura ludności w gminie

Gmina Czermin na tle gmin sąsiednich jak i na tle całego powiatu mieleckiego jest gminą średnią pod względem liczby mieszkańców, i średnią pod względem wielkości powierzchni. Porównując pełne lata statystyczne według informacji posiadanych przez GUS, liczba ludności rośnie. Gminę Czermin w roku 2013 zamieszkiwało **6984** osoby.

Tabela 3. Struktura ludności Gminy Czermin w podziale na płeć w latach 2010-2013

	jm	2010	2011	2012	2013
ogółem	osoba	6 977	6 986	6 952	6 984
mężczyźni	osoba	3 500	3 497	3 483	3 514
	%	50,16 %	50,06 %	50,10 %	50,32 %
kobiety	osoba	3 477	3 489	3 469	3 470
	%	49,84 %	49,94 %	49,90 %	49,68 %

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Obecnie w Gminie Czermin zaobserwować można zaobserwować równomierny rozkład ludności pod względem płci, liczba mężczyzn przewyższa nieznacznie liczbę kobiet.

Uśredniony wskaźnik gęstości zaludnienia dla wszystkich sołectw Gminy Czermin kształtuje się na poziomie 87 osób na km² jest prawie dwukrotnie mniejszy od wielkości tego wskaźnika dla powiatu (ok.155 osób na km²), a także minimalnie mniejszy od średniej dla gmin wiejskich powiatu Mieleckiego, liczącego około 89,7 osób/km².

Jest również niższy od średniej gęstości zaludnienia województwa podkarpackiego, liczącej około 119 osób/km², od średniej w kraju, liczącej 122 osoby/km². Niemniej jednak w porównaniu do gmin wiejskich województwa (średnio 75 osób/1km²), obszar gminy charakteryzuje się znacznie większym zagęszczeniem ludności. Wśród gmin powiatu Mieleckiego, gmina Czermin posiada zbliżoną gęstość zaludnienia jak gmina Tuszów Narodowy i taką samą jak Wadowice Górne.

Tabela 4. Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Czermin na tle województwa podkarpackiego i powiatu mieleckiego (2013 r.).

Jednostka terytorialna	GĘSTOŚĆ	Kobiety na 100 mężczyzn
	osoba	osoba
PODKARPACKIE	119	104,2
POWIAT MIELECKI	155	103
Gminy wiejskie	89,7	99,7
Czermin	87	99,6

Wskaźnik feminizacji w gminie wynosi 99,6 kobiet na 100 mężczyzn i jest poniżej średniej powiatowej i wojewódzkiej.

Tabela 5. Współczynnik feminizacji w Gminie Czermin w latach 2010-2013.

Jednostka terytorialna	ogółem			
	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
PODKARPACKIE	104	104	104	104
Podregion - tarnobrzeski	103	103	103	103
Powiat mielecki	103	103	103	103
Czermin (gmina)	98,7	99,2	99,6	99,6

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS(BDL)

GRUPY WIEKOWE w STRUKTURZE LUDNOŚCI

Kolejnym, niezwykle istotnym elementem jest kształt jaki przyjmuje struktura wiekowa mieszkańców. Jego analiza wskazuje, iż społeczeństwo Gminy Czermin jest stosunkowo młode - osoby, które nie ukończyły 40 roku życia stanowią bowiem 57,09 % ogólnej liczby mieszkańców. Przeglądając się jednak bliżej innym jednostkom terytorialnym – widać wyraźnie, że wskaźnik ten nie wyróżnia Gminy na tle województwa, powiatu mieleckiego czy wchodzących w jego skład gmin ościennych.

Analizując strukturę mieszkańców Gminy Czermin ze względu na wiek (na podstawie danych statystycznych za 2013 r.) należy zauważyć, że oprócz pokolenia wyżu demograficznego z lat 70-tych i pierwszej połowy lat 80-tych XX wieku (osoby w wieku 30-40 lat) duży udział w strukturze wiekowej ludności mają ludzie młodzi w wieku 20-24 lata, 15-19 lat oraz 25-29 lat. Porównanie struktury wiekowej³ mieszkańców Gminy Czermin z sytuacją w powiecie mieleckim, subregionie tarnobrzeskim i województwie podkarpackim pozwala zauważyć bardzo korzystne dla gminy zjawisko: *udział w strukturze ludności mieszkańców w grupach wiekowych 10-14 i 15-19 lat jest znacząco wyższy, niż w porównywanych jednostkach administracyjnych.*

Na korzyść Gminy Czermin wypada również udział ludności w wieku 40-44, 35-39, 48-49, 20-24 oraz 5-9 lat. Szczególnie pozytywny jest wyższy wskaźnik procentowy liczby dzieci i młodzieży.

Zaobserwować należy jednocześnie niższy udział przedstawicieli starszych grup wiekowych (w wieku 50-75 lat), w porównaniu z powiatem, podregionie i regionem. Oznacza to, że pod względem kategorii wiekowych ludność Gminy Czermin nie starzeje się tak szybko, jak w regionie, czy w kraju.

	2011	2012	2013
0-4	5,92 %	5,62 %	5,50 %
5-9	5,41 %	5,35 %	5,56 %
10-14	6,64 %	6,44 %	6,03 %
15-19	8,17 %	7,87 %	7,55 %

³ BDL GUS(2014)

Porównując jednak dane wieloletnie można zauważyć, że na przestrzeni ostatnich **3 lat spada jednak liczba osób w najmłodszych grupach wiekowych. Dla przykładu, w 2011 r. dzieci w wieku 0-4 lat stanowiły 5,92 % ogółu mieszkańców Gminy Czermin, zaś w 2013 r. już 5,50 %. Zjawisko to dotyczy również młodzieży w wieku 10-14 i 15-19 lat (spadek z 6,64 % do 6,03 % i z 8,17 % do 7,55 %).**

	2011	2012	2013
20-24	8,44 %	8,40 %	8,55 %
25-29	8,03 %	7,88 %	7,79 %
30-34	8,06 %	7,95 %	8,22 %
35-39	7,77 %	7,98 %	7,90 %
40-44	6,80 %	6,98 %	7,10 %
45-49	6,58 %	6,78 %	6,74 %
50-54	5,88 %	5,97 %	6,06 %
55-59	5,21 %	5,37 %	5,54 %
60-64	4,42 %	4,50 %	4,45 %
65-69	2,92 %	3,39 %	3,65 %

Należy odnotować wzrost liczby mieszkańców w przedziale wiekowym 5-9 lata (z 5,41 % do 5,56 %), 20-24 lata (8,44 % do 8,55 %), 30-34 lata (8,06 % do 8,22 %), 35-39 (7,77 % do 7,90 %), i jednoczesny spadek w przedziale wiekowym 25-29 lat (z 8,03 % do 7,79 %). Niekorzystny jest także wzrost liczby mieszkańców gminy w wieku 65-69 lata (z 2,92 % do 3,65 %) liczby osób w najstarszych kategoriach wiekowych.

	2011	2012	2013
70-74	3,28 %	2,88 %	2,65 %
75-79	2,75 %	3,01 %	3,06 %
80-84	2,25 %	2,16 %	1,99 %
85 i więcej	1,45 %	1,47 %	1,66 %

Z kolei w aspekcie struktury wiekowej wg ekonomicznych kategorii wieku, w Gminie Czermin na przestrzeni lat widoczny jest korzystny trend wzrostowy w zakresie liczby osób w wieku produkcyjnym, przy równoczesnym spadku liczby mieszkańców najmłodszych, będących w wieku przedprodukcyjnym.

Według informacji z 2013 r., 63,10 % ogółu lokalnej społeczności to osoby w wieku produkcyjnym, osób w wieku przedprodukcyjnym jest 21,58 %, a w poprodukcyjnym 15,32 % ogółu.

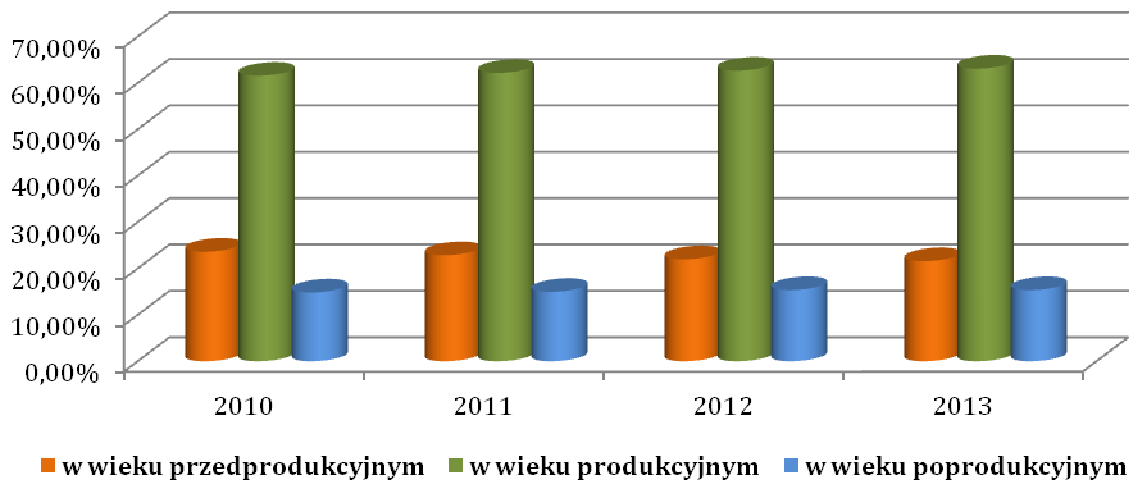
O ile statystyki obrazujące strukturę wiekową społeczeństwa Gminy Czermin przedstawiają dane, które można uznać za korzystne, o tyle obserwacja zachodzących w tym obszarze zmian pozwala zauważyć negatywne procesy, wpisujące się w ogólnopolską tendencję starzenia się społeczeństwa.

Tabela 6. Struktura wiekowa wg ekonomicznych kategorii wieku - Gmina Czermin [2010-2013]

	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
ogółem	6977	6986	6952	6984
w wieku przedprodukcyjnym	1648	1598	1529	1507
w wieku produkcyjnym	4295	4343	4357	4407
w wieku poprodukcyjnym	1034	1045	1066	1070
	% udział w ogólnej liczbie mieszkańców			
w wieku przedprodukcyjnym	23,62 %	22,87 %	21,99 %	21,58 %
w wieku produkcyjnym	61,56 %	62,17 %	62,67 %	63,10 %
w wieku poprodukcyjnym	14,82 %	14,96 %	15,33 %	15,32 %

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS(BDL)

Rysunek 3. Struktura ludności Gminy Czermin [2010-2013]

Źródło: oprac. własne na podstawie danych GUS(BDL)

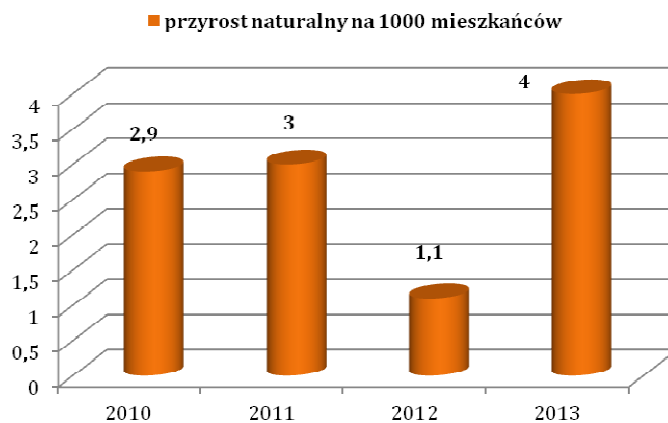
Analizując wskaźnik obciążenia demograficznego tj. liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, można zauważyć niewielkie wahania 24,1 w 2010 r. i 24,3 w 2013 r. , Wielkość wskaźnika jest niższa od wskaźnika w Polsce, województwie podkarpackim czy powiecie.

Tabela 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego (2010-2013)

Jednostka terytorialna	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym			
	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
POLSKA - WIEŚ	24,4	24,7	25,1	25,6
PODKARPACKIE - WIEŚ	25,5	25,6	25,9	26,2
Podregion - tarnobrzeski - WIEŚ	0,0	0,0	25,4	25,8
Powiat mielecki - WIEŚ	0,0	0,0	25,8	26,1
Czermin	24,1	24,1	24,5	24,3

Przyrost naturalny w Gminie Czermin na 1 000 ludności wyniósł w 2013 r. 4 , był dodatni ale jak widać na przestrzeni 3 lat (2010 -2012) utrzymuje się tendencja spadkowa.

Rysunek 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Czermin (2013 r.)

We wszystkich porównywanych jednostkach administracyjnych mimo odnotowanej dodatniej wartości wskaźnika przyrostu naturalnego widać jego utrzymującą się tendencję spadkową.

Tabela 8. Przyrost naturalny w gminie Czermin, powiecie mieleckim , podregionie tarnobrzeskim i województwie podkarpackim.[2010-2013]

Jednostka terytorialna	Przyrost naturalny			
	ogółem			
	2010	2011	2012	2013
PODKARPACKIE	3702	2916	2662	1780
Podregion tarnobrzeski	980	881	600	254
Powiat mielecki	226	298	206	176
Czermin	20	21	8	28

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Saldo migracji w Gminie Czermin w 2013 r. było korzystne i wyniosło 3 osoby. Saldo migracji ogółem było wyższe w przypadku mężczyzn, niż kobiet. Odnosi się to również do dynamiki salda migracji na przestrzeni ostatnich 3 lat. W przypadku ujemnego salda migracji zagranicznych do takiej sytuacji przyczyniają się zagraniczne wymeldowania mężczyzn.

	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
saldo migracji	-5	-12	-37	3
zameldowania ogółem	52	52	35	54
wymeldowania ogółem	57	64	72	51
saldo migracji zagranicznych na 1000 osób	0,72	-0,14	0,72	-0,14

2.2.2. Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Czermin określany jest na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności z 2011 r. Najbardziej aktualne dane dotyczące wykształcenia można odnieść do poziomu powiatu mieleckiego.

Dane z poniższej tabeli pokazują, że największa liczba mieszkańców legitymuje się łącznie wykształceniem średnim i policealnym (29,5 % ludności). Nieco ponad ¼ ludności posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Porównując wykształcenie mieszkańców powiatu mieleckiego i województwa podkarpackiego można zauważyć, że ludność regionu posiada korzystniejsze wskaźniki wykształcenia na poziomie wyższym, średnim policealnym i średnim zawodowym.

Tabela 9. Wykształcenie mieszkańców powiatu mieleckiego na tle województwa podkarpackiego na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2011 r.⁴

Poziom wykształcenia	Powiat mielecki [%]	Województwo podkarpackie [%]
Wyższe	13,1 %	14,5 %
Średnie i policealne - ogółem	29,5 %	30,3 %
Średnie i policealne - średnie zawodowe	16,9 %	17,2 %
Średnie i policealne - średnie ogólnokształcące	10,4 %	10,6 %
Zasadnicze zawodowe	25,6 %	21,7 %
Gimnazjalne	5,5 %	5,5 %
Podstawowe ukończone	16,6 %	19,0 %
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1,3 %	1,3 %

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

⁴ Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności, który został przeprowadzony w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca 2011r. według stanu w dniu 31 marca 2011 r., o godz. 24.00. Ze względu na zaokrąglenia przy uogólnianiu wyników badania dane mogą nie sumować się na ogółem.

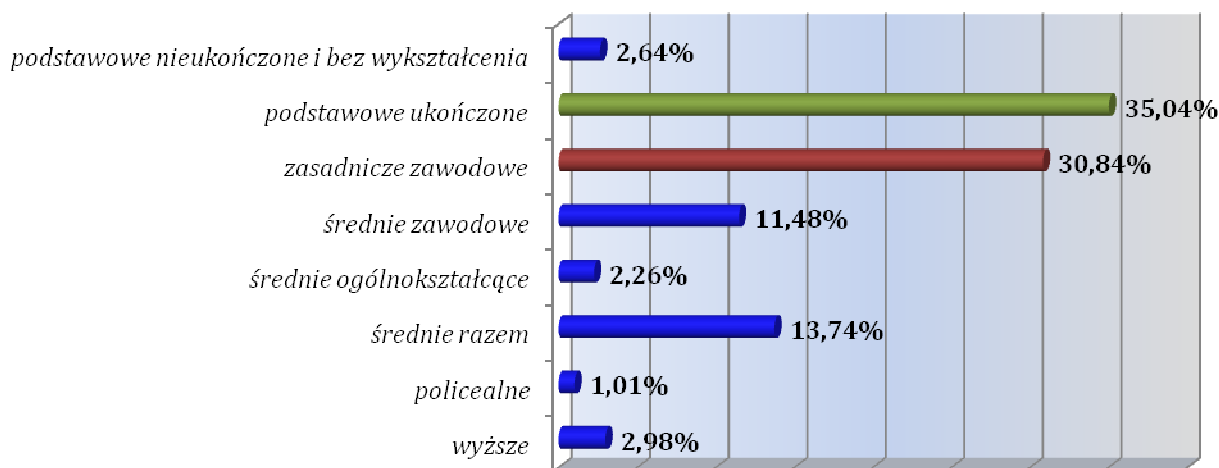
W przypadku wykształcenia mieszkańców Gminy Czermin można odnieść się do danych ze spisu z 2002 r. Dominującymi grupami były wówczas osoby z wykształceniem ukończonym podstawowym (35,04 %), zasadnicze zawodowe (30,84 %).

Analiza danych pozwala stwierdzić, że kobiety były lepiej wykształcone od mężczyzn (wyższy odsetek mieszkanek gminy z wyższym, średnim policealnym ogółem, średnim zawodowym i ogólnokształcącym).

Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet legitymowało się wykształceniem zasadniczym zawodowym.

	ogółem	mężczyźni	kobiety	
wyższe	183	67	116	2,98 %
policealne	62	12	50	1,01 %
średnie razem	844	345	499	13,74 %
średnie ogólnokształcące	139	28	111	2,26 %
średnie zawodowe	705	317	388	11,48 %
zasadnicze zawodowe	1894	1131	763	30,84 %
podstawowe ukończone	2152	1038	1114	35,04 %
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	162	71	91	2,64 %

Rysunek 5. Wykształcenie mieszkańców Gminy Czermin na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2002r.⁵

2.2.3. Rynek pracy-struktura zatrudnienia i aktywność ekonomiczna

W 2013 r. liczba zatrudnionych w Gminie Czermin wynosiła ogółem 489 osób i było to o 6,77 % więcej, niż w 2010 r. (w tym okresie liczba mieszkańców wzrosła o 0,1 %). Dane statystyczne pokazują, że na terenie gminy przybywa zatrudnionych mężczyzn (ich liczba wzrosła o 7,47 %), rośnie także liczba zatrudnionych kobiet (wzrost o 5,99 % w stosunku do 2010 r.).

⁵ Dane prezentowane są według stanu na 20 maja 2002 r.

Tabela 10. Liczba pracujących mieszkańców Gminy Czermin (2010-2013)

	2010	2011	2012	2013
ogółem	458	455	514	489
mężczyźni	241	227	278	259
kobiety	217	228	236	230

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

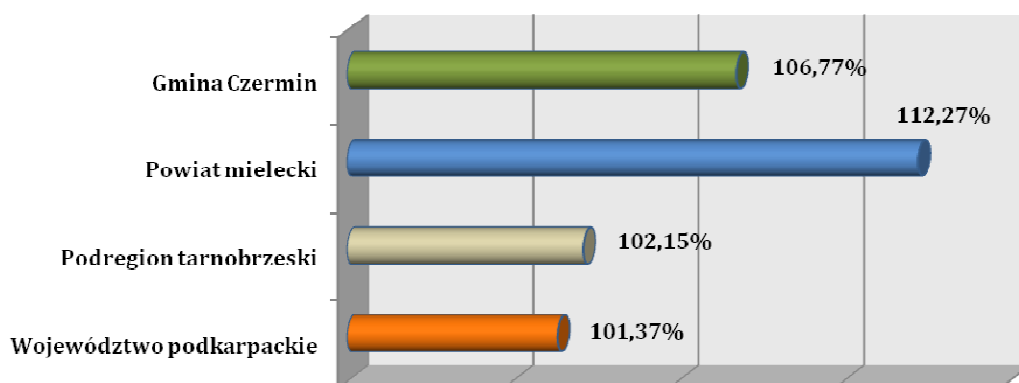
W analogicznym okresie liczba zatrudnionych ogółem rosła szybciej tylko w powiecie mieleckim (odpowiednio o 2,27 %). Odnotowano niewielki wzrost (niższy niż w gminie) łącznej liczby zatrudnionych w województwie podkarpackim - o 1,37 % w stosunku do 2010 r.,

Na przestrzeni lat 2010-2013 widoczny jest wzrost zatrudnienia w Gminie Czermin (łącznie o ok.6,77 %). Wprawdzie jest on mniejszy niż w powiecie Mieleckim, jednak liczba pracujących przyrasta szybciej, niż liczba mieszkańców.

Tabela 11. Liczba pracujących mieszkańców Gminy Czermin na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

	2010	2011	2012	2013	Dynamika zmian 2010/2013
Liczba pracujących ogółem					
Województwo podkarpackie	417 501	420 759	416 783	423 206	101,37 %
Podregion tarnobrzeski	122 480	121 995	123 024	125 109	102,15 %
Powiat mielecki	30 818	30 585	32 248	34 598	112,27 %
Gmina Czermin	458	455	514	489	106,77 %

Rysunek 6. Dynamika wzrostu zatrudnienia mieszkańców Gminy Czermin na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013

2.2.3.1. BEZROBOCIE

Według stanu na 31. XII. 2014 r. w województwie podkarpackim zarejestrowanych było 137 932 bezrobotnych, w tym 70 305 kobiet (51,0 % ogółu bezrobotnych). W stosunku do poprzedniego miesiąca liczba bezrobotnych wzrosła o 3 489 osób (tj. o 2,6 %). W porównaniu do analogicznego okresu w roku ubiegłym (154 216), który to stan przyjmujemy za 100 %, tj. $N=154\ 216=100\%$ liczba bezrobotnych była niższa o 16 284 osoby, co stanowiło o 10,6 % mniej niż w grudniu 2013 r.⁶

W okresie grudnia 2014 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowano 16 035 bezrobotnych, w tym 1 663 po raz pierwszy (w listopadzie 2014 r. 14 421, w tym 2 014 po raz pierwszy). W strukturze napływu bezrobotnych do powiatowych urzędów pracy przeważają osoby tam już wcześniej (od 1990 r.) zarejestrowane jeden raz lub więcej. Grupa ta stanowiła 14 372 bezrobotnych nowo zarejestrowanych, co obejmowało 89,6 % napływu (w listopadzie 2014 r. – 12 407 osób tj. również 86,0 % ogółu napływu bezrobotnych do ewidencji PUP).

Tabela 12. Bezrobocie –stan na 31.12.2014 r.(PUP Mielec)

	Polska	województwo podkarpackie	Podregion tarnobrzski	powiat mielecki	I. bezrobotnych Gmina Czermin
Stopa bezrobocia (%)					
styczeń	14	16,9	16,5	12,5	363
luty	13,9	19,9	16,7	12,4	355
marzec	13,5	16,4	16,5	11,9	331
kwiecień	13	15,8	15,9	11,3	311
maj	12,5	15,2	15,4	11,1	304
czerwiec	12	14,7	14,9	11	309
lipiec	11,9	14,7	15,1	11,2	319
sierpień	11,7	14,5	15,1	11,1	344
wrzesień	11,5	14,3	15,0	11,1	343
październik	11,3	14,2	14,8	11,2	356
listopad	14,4	16,0	15,2	11,2	351
grudzień	bd	bd	bd	bd	bd

Jak widać liczba osób zarejestrowanych w gminie na przestrzeni od stycznia do listopada 2014 r. spadła o 12 osób.

Na koniec listopada 2014 r. według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Mielcu bez pracy pozostawało w Gminie Czermin 351 osób (o 15 mniej, niż w 2013 r.), w tym 212 kobiety (kobiety stanowiły 60,40 % bezrobotnych w gminie ogółem). Prawo do zasiłku posiadało 39 bezrobotnych (11 % ogółu bezrobotnych), w tym 26 kobiety. Liczba bezrobotnych w powiecie mieleckim wyniosła na koniec 2014 r. 7 224 osoby, co oznacza, że bezrobotni mieszkańcy Gminy Czermin stanowili 4,8 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych powiatu mieleckiego.

⁶ Źródło: WUP Rzeszów

W Gminie Czermin na koniec 2014 r. liczba bezrobotnych obniżyła się o 12 osób⁷ w stosunku do sytuacji na koniec stycznia 2014 r. (odmiennie do sytuacji w większości gmin powiatu mieleckiego). Na koniec 2014 r. stopa bezrobocia w powiecie mieleckim wyniosła 11,2 (dla porównania w województwie podkarpackim stopa bezrobocia wyniosła 16,0 %, zaś w Polsce 14,4 %).⁸

Tabela 13. Liczba bezrobotnych – analiza lat [2010-2014]

	POLSKA	PODKARPACKIE	Podregion tarnobrzeski	Powiat mielecki	Gmina Czermin
ogółem					
2010	1 954 706	142 263	38 788	8 451	435
2011	1 982 676	146 208	40 932	9 378	497
2012	2 136 815	153 807	41 536	8 454	421
2013	2 157 883	154 216	40 827	7 693	366
2014	1 822 000	137 932	bd	7 224	351
wzrost/spadek liczby bezrobotnych	-132 706	-4 331	2 039	-1 227	-84

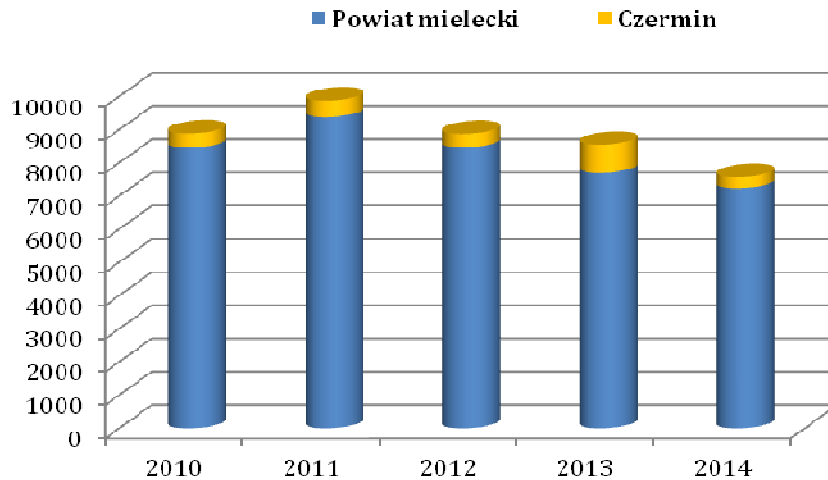
Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

Jeśli chodzi o porównanie sytuacji pod względem liczby bezrobotnych na przestrzeni ostatnich 4 lat (2010-2014) w Gminie Czermin podobnie do sytuacji w Polsce, województwie podkarpackim, widoczny jest spadek liczby bezrobotnych ogółem (o 19 % w 2014 r. w stosunku do 2010 r.) podobnie jak w powiecie mieleckim, w którym liczba bezrobotnych spadła o ok.15 %.

	2010	2011	2012	2013	2014
<i>Powiat mielecki</i>	8451	9378	8454	7693	7 224
<i>Czermin</i>	435	497	421	366	351
<i>% udział bezrobotnych Gminy Czermin w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie mieleckim</i>	5,15 %	5,30 %	4,98 %	4,76 %	4,86 %

⁷ 727-1.bezrobotnych na koniec stycznia 2014r.(PUP MIELEC)

⁸ <http://www.pup.mielec.pl/stats/index.html> (10.03.2014 r.).

Rysunek 7. Liczba bezrobotnych w Gminie Czermin na tle wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie mieleckim (2010-2014).

2.3. STREFA GOSPODARCZA

2.3.1. Przemysł

Na rozwój gospodarczy Gminy Czermin korzystnie wpływa jej położenie geograficzne, zwłaszcza bliskość Specjalnej Strefy Ekonomicznej "EURO-PARK" Mielec, która stymulując rozwój lokalnej małej i średniej przedsiębiorczości, wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy i w znacznym stopniu zmniejsza występowanie zjawiska bezrobocia.

W 2013r. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON wynosiła 3809. W porównaniu z 2010 r. nastąpił wzrost ogółem podmiotów gospodarki narodowej o 9,21 % przy czym liczba podmiotów sektora publicznego nie zmienia się i wynosi 15 podmiotów. Wzrost dotyczy podmiotów sektora prywatnego: w 2010 r. do rejestru REGON wpisanych było 330 podmioty, zaś w 2013 r. już 365.

Tabela 14. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Czermin, na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013

Jednostka terytorialna	ogółem			
	2010	2011	2012	2013
	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.
PODKARPACKIE	152618	151091	155034	159627
Podregion - tarnobrzeski	43315	42741	43645	44637
Powiat mielecki	9594	9633	9940	10301
Czermin	345	342	364	380

⁹ Dane BDL

Jednostka terytorialna	ogółem			
	2010	2011	2012	2013
	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.	jed.gosp.
sektor publiczny				
PODKARPACKIE	6086	6068	6096	6028
Podregion - tarnobrzeski	1680	1652	1665	1644
Powiat mielecki	361	357	368	365
Czermin	15	15	15	15
sektor prywatny				
PODKARPACKIE	146532	145023	148938	153599
Powiat mielecki	9233	9276	9572	9936
Czermin	330	327	349	365

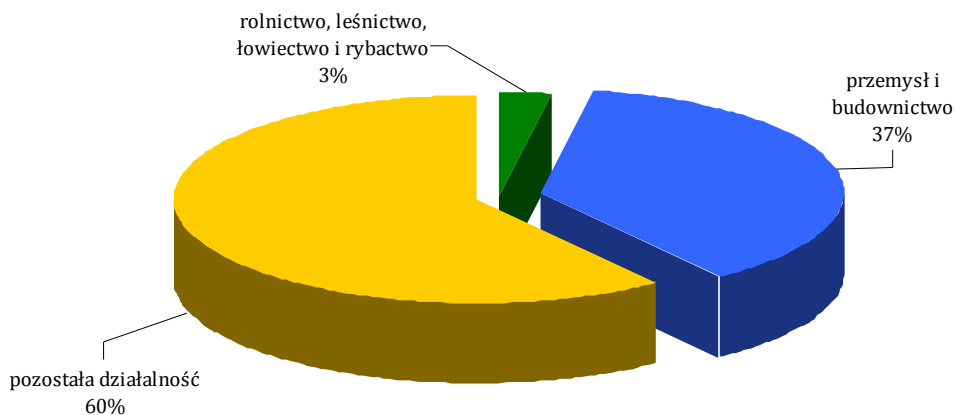
Dane te świadczą pozytywnie o rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy i wskazują na siłę potencjału sektora prywatnego gospodarki. Istotne jest również to, że jest to dalszy systematyczny wzrost w stosunku do lat poprzednich (w 2013 r. w gminie funkcjonowało o 9,59 % więcej podmiotów sektora prywatnego wpisanych do rejestru REGON, niż w 2010 r.).

2.3.2. Struktura podstawowych branż gospodarki

W Gminie Czermin w 2013 r. funkcjonowało 365¹⁰ podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON, w których 60 % stanowiły podmioty "pozostałej działalności", 38 % przemysł i budownictwo oraz 2,89 % rolnictwo, łowiectwo i rybactwo.

	2010	2011	2012	2013
ogółem	345	342	364	380
<i>rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo</i>	14	12	12	11
<i>przemysł i budownictwo</i>	126	124	136	141
<i>pozostała działalność</i>	205	206	216	228

Rysunek 8. Struktura podstawowych branż gospodarki Gminy Czermin[2013r.]

¹⁰ Dane GUS (BDL)

W okresie od 2010r. do 2013r. największy wzrost odnotowano w sekcjach: Sekcja F - Budownictwo (11 podmiotów), Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (6 podmiotów) oraz Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (5 podmiotów)

Spadła liczba podmiotów zajmujących się Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (-3 podmioty) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości i edukacją (spadek o 1 podmiot).

Tabela 15. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 na terenie Gminy Czermin .

	2010	2011	2012	2013	Wzrost/spadek (od 2010 w 2013)
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	14	12	12	11	-3
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	1	1	1	3	2
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	39	41	43	40	1
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0	0
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	2	2	2	1
Sekcja F - Budownictwo	85	80	90	96	11
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	77	79	81	83	6
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	40	38	38	40	0
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	2	3	3	1
Sekcja J - Informacja i komunikacja	2	2	4	5	3
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1	2	2	2	1
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	2	2	2	-1
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	12	13	15	17	5
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	2	1	4	1
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	8	8	8	0
Sekcja P - Edukacja	11	11	11	10	-1
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	6	6	8	8	2
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	12	13	14	2

Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	28	28	30	32	4
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

Zdecydowanie najwięcej podmiotów jest zarejestrowanych w sekcjach pozostałej działalności :

- ➔ Sekcja F – Budownictwo
- ➔ Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- ➔ Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa
- ➔ Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe
- ➔ Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby.

2.3.3. Liczba podmiotów gospodarczych i osób zatrudnionych w poszczególnych sektorach

Jak wspomniano wcześniej, na koniec 2013 r. w Gminie Czermin funkcjonowało łącznie 380 podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Poniższa tabela przedstawia strukturę tych podmiotów z uwagi na formę prawną. W 2013 r. na 380 podmioty wpisane do rejestru REGON **311¹¹ (80 %)** stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 16. Liczba i forma prawna podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w Gminie Czermin w latach 2013 r.

Gmina Czermin	Ogółem	Przedsiębiorstwa państwowe	W tym						Spółdzielnie	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
			Razem	Spółki				Cywilne		
				W tym			Cywilne			
				Handlowe		Cywilne				
				Razem	Akcyjne					
380	0	67	7	0	6	14	2	311		
100 %	0 %	17 %	-	-	-	-	0,53 %	82 %		

Źródło: Oprac. własne na podstawie danych GUS (BDL).

¹¹ Źródło: BDL

Najbardziej reprezentatywną grupą przedsiębiorców, są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, stanowią one 802 sektora prywatnego. Dwie znacznie mniej liczne grupy, stanowiące ok. 7 % badanych podmiotów to spółki cywilne i spółki handlowe z o.o. W każdej z grup sektora prywatnego zauważalny jest przyrost liczby podmiotów.

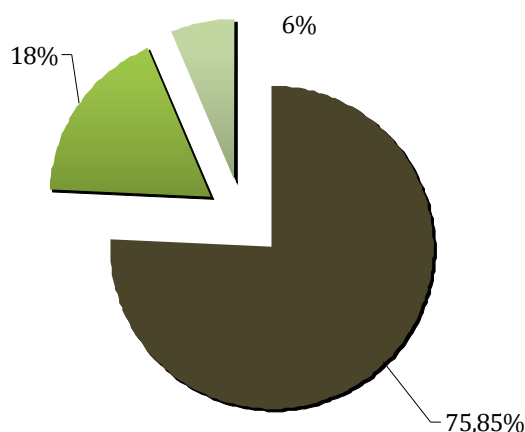
2.3.4. Rolnictwo

2.3.4.1. Powierzchnia gruntów w gminie

W Gminie Czermin podstawową dziedziną gospodarki jest **rolnictwo**. W ogólnej powierzchni Gminy Czermin 8021 ha –grunty rolne zajmują 6084 ha.

Rysunek 9. Struktura gruntów w gminie Czermin[2013r.]

■ grunty rolne ■ grunty leśne ■ grunty pozostałe

Jak widać na wykresie ponad 75% w gminie to grunty rolne, 18% to lasy a pozostałe to głównie tereny mieszkalnictwa ,tereny zurbanizowane , drogi (6%).

UŻYTKI ROLNE

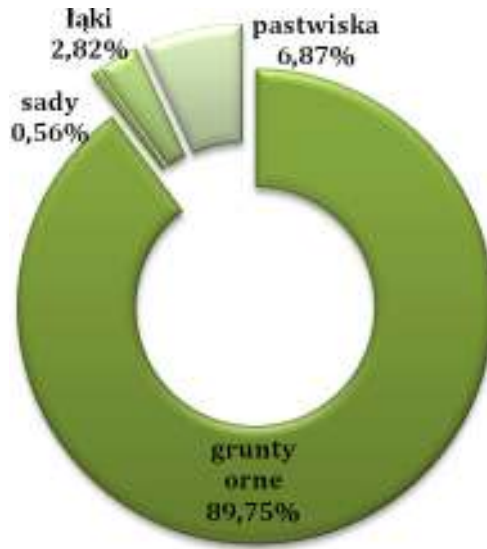
Pod względem klimatycznym gmina posiada korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej. Na terenie gminy występują gleby o zróżnicowanej wartości dla rolnictwa, stosunkowo znaczną powierzchnię zajmują gleby o wysokiej wartości dla rolnictwa zaliczone do klasy I – III. Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla gminy jest korzystna, średni wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi 72,9 punktów.

Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, oceniający poszczególne elementy środowiska - glebę, warunki klimatyczne i wodne a także rzeźbę terenu, jest wyższy od średniej krajowej i zbliżony do średniej dla powiatu Mieleckiego i województwa podkarpackiego.

Na terenie Gminy Czermin największy udział posiadają gleby klasy IV bo ponad 57%, największe kompleksy tych gleb występują we wsiach: Czermin i Trzciana. Gleby klasy II – to 16% , a III stanowią 20 % ogólnej powierzchni użytków rolnych. Na glebach tych uprawia się rośliny o dużych wymaganiach glebowych.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne 89,75 %, pozostałe grunty to pastwiska 6,87%, łąki 2,82% i sady 0,56%.

Rysunek 10. Struktura użytków rolnych w gminie Czermin[2013r.]

Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa w Gminie Czermin wynosi 3,97 ha i jest wyższa od średniej wojewódzkiej (3,34 ha).

W Gminie Czermin wśród gospodarstw indywidualnych prowadzących działalność rolniczą, dominują gospodarstwa powyżej 1 ha (72%-ogółu gospodarstw), przy czym gospodarstw do 5ha jest najwięcej.

Tabela 17. Indywidualne gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie Gminy Czermin (NSR 2010)

	OGÓŁEM	1336	100%
do 1 ha włącznie		368	28%
powyżej 1 ha razem		968	72%
1 - 5 ha		664	50%
1 - 10 ha		897	67%
1 - 15 ha		941	70%
5 - 10 ha		233	17%
5 - 15 ha		277	21%
10 - 15 ha		44	3%
5 ha i więcej		304	23%
10 ha i więcej		71	5%
15 ha i więcej		27	2%

Źródło: PSR 2010

Średnia powierzchnia użytków rolnych przypadająca na jedno gospodarstwo indywidualne w gminie jest niższa (3, 59ha) w porównaniu ze średnią krajową wynoszącą około 7 ha i wyższa w porównaniu ze średnią wojewódzka i powiatową.

Tabela 18. Średnia powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze gospodarstw indywidualnych –porównanie Gminy Czermin

Jednostka terytorialna	Gospodarstwa indywidualne prowadzące działalność rolniczą
	użytki rolne ogółem
	ha
POLSKA	7,09
PODKARPACKIE	2,77
Powiat mielecki	3,10
Czermin	3,59

Źródło: PSR 2010 - WG SIEDZIBY GOSPODARSTWA

Na terenie Gminy Czermin występują różne kierunki produkcji rolnej, wśród których najbardziej rozwinęły się: uprawa zbóż – 91,25%, oraz pozostałe (ziemniaki , warzywa, uprawy przemysłowe itd.) 8,75%.

zboża	91,25%	pozostałe	8,75%
jęczmień ozimy	2,11%	kukurydza na ziarno	2,22%
jęczmień jary	15,00%	ziemniaki	4,28%
owies	7,40%	uprawy przemysłowe	0,98%
Przen.-żyto ozime	19,12%	buraki cukrowe	0,04%
Przen.-żyto jare	1,41%	rzepak i rzepik razem	0,93%
mieszanki zbożowe ozime	1,82%	strączkowe jadalne na ziarno razem	0,14%
mieszanki zbożowe jare	44,39%	warzywa gruntowe	0,17%

Źródło: PSR 2010

Wśród hodowli zwierząt przeważa drób kurzy 63% -ogółu hodowli zwierząt gospodarskich oraz trzoda chlewna 18% ogółu hodowli zwierząt gospodarskich.

zwierzęta gospodarskie	szt.
bydło razem	369
bydło krowy	226
trzoda chlewna razem	13258
trzoda chlewna lochy	1276
konie	64
drób ogółem razem	62889
drób ogółem drób kurzy	48122

Źródło: PSR 2010

2.3.4.2. Powierzchnia lasów w gminie

Zasoby gruntów leśnych wzrosła poprzez znaczny przyrost powierzchni lasów i gruntów leśnych do 1428 ha w 2013 r. z 1059,9 ha w 2006 r.

Przeważająca część lasów i gruntów leśnych należy do sektora państwowego.

Tabela 19. Powierzchnia gruntów leśnych wg. form własności

	Jednostka miary [ha]	2013
lesistość w % (w powierzchni Gminy Czermin)	%	13,1
<i>grunty leśne publiczne ogółem</i>	ha	737,1
<i>grunty leśne publiczne Skarbu Państwa</i>	ha	681,4
<i>grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych</i>	ha	678
<i>grunty leśne prywatne</i>	ha	338,00
RAZEM	ha	1428

Źródło: BDL(GUS)

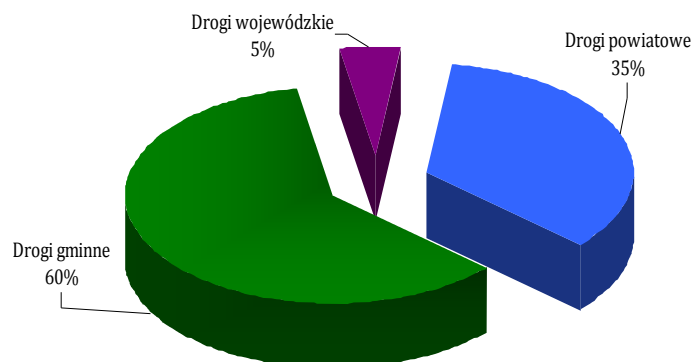
2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1. Drogi, transport

Głównym elementem układu realizującym dostępność komunikacyjną i zewnętrzne powiązania jest droga wojewódzka (dawna krajowa) Nr 982 Szczucin – Sadkowa Góra – Jaślany. Zapewnia ona możliwość powiązań z systemem ponadlokalnym w skali województwa, regionu i kraju. Przechodzi obrzeżem obszaru gminy bezpośrednio obsługując miejscowość Otałęż.

Komunikację lokalną obsługującą gminę stanowi sieć dróg powiatowych (35% ogółu dróg w gminie) wraz z drogami gminnymi (60% ogółu dróg w gminie) .

Rysunek 11. Struktura własności dróg w Gminie Czermin

2.4.2. Gospodarka wodno-ściekowa

WODOCIĄGI

Gmina jest w większości objęta siecią wodociągową. Długość sieci wodociągowej wynosi 113 [km].

Tabela 20. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	110,0	110,0	110,0	111,0	111,0	113,0
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	110,0	110,0	110,0	111,0	111,0	113,0
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy, eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	110,0	110,0	110,0	111,0	111,0	113,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1567	1577	1604	1638	1679	1717
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam3	171,8	177,2	173,2	183,0	186,0	189,0
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m3	25,4	26,1	24,9	26,2	26,6	27,1
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m3	25,4	26,1	24,9	26,2	26,6	27,1

Źródło:BDL

Z sieci wodociągowej korzysta ponad 91% mieszkańców Gminy Czermin .

Tabela 21. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności ogółem w Gminie Czermin	osoba	6776	6832	6977	6986	6952	6984
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6122	6177	6320	6341	6325	6367
% korzystających z sieci wodociągowej		90,35%	90,41%	90,58%	90,77%	90,98%	91,17%

Źródło:BDL

Na terenie gminy funkcjonują dwa ujęcia wody:

- w Woli Otałęskiej o zasobach udokumentowanych w kategorii „B” wynoszących odpowiednio 48 m³ /h, z którego woda jest przeznaczona dla wsi:

- Wola Otałęska,
- Otałęż,
- Ziempiów,

- Łysaków,
 - Breń Osuchowski,
 - Szafranów,
- w Trzcianie o zasobach udokumentowanych w kategorii „B” z którego zasobów korzystają mieszkańcy wsi
- Trzciana,
 - Czermin,
 - Dąbrówka Osuchowska,
 - Breń Osuchowski
 - Ziempniów.

Sieć wodociągowa w Trzcianie jest połączona z siecią wodociągową w Woli Otałęskiej.

KANALIZACJA

Do sieci kanalizacyjnej przyłączonych jest 628 budynków / jednostki gospodarcze, w tym gospodarstwa domowe i jednostki użyteczności publicznej/ .

Tabela 22. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	309	311	315	610	616	628
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	21,8	21,8	21,8	21,8	52,0	52,0
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	21,8	21,8	21,8	21,8	52,0	52,0
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy eksploatowanej przez jednostki gospodarki komunalnej	km	21,8	21,8	21,8	21,8	52,0	52,0
ścieki odprowadzone	dam3	36,2	37,9	47	46	69	74,0

Źródło:BDL

W 2013r. z sieci kanalizacyjnej korzystało ponad 33% ludności Gminy Czermin.

Tabela 23. Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności ogółem w gminie Czermin	osoba	6776	6832	6977	6986	6952	6984
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1218	1235	1275	2276	2280	2321
% ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej		17,98%	18,08%	18,27%	32,58%	32,80%	33,23%

Źródło:BDL

Z pozostałych gospodarstw domowych jednostek prowadzących działalność gospodarczą ścieki bytowe gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych, a następnie dowożone na oczyszczalnię.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków SI"300" w Czerminie

W gminie funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków z siecią kanalizacyjną o przepustowości $Q=300\text{m}^3$, zlokalizowana w miejscowości Czermin. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest potok Breń Stary.

Oczyszczalnia ścieków zarządzana jest przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Czerminie powołany uchwałą Rady Gminy Nr VII/37/2003 z dnia 30 czerwca 2003 r.

2.4.2.1. Gospodarka odpadami

Czynnikami warunkującym stan środowiska przyrodniczego są odpady pochodzenia komunalnego i przemysłowego.

Od 1 lipca 2013 r. został zmodyfikowany system gospodarowania odpadami przez mieszkańców¹². Odpady komunalne na terenie Gminy Czermin są odbierane ze wszystkich nieruchomości, zarówno zamieszkałych, jak też niezamieszkałych (firmy, instytucje, prowadzący działalność gospodarczą, właściciele działek rekreacyjnych, ogrody działkowe itp.).

Gospodarka odpadami na terenie województwa podkarpackiego realizowana jest zgodnie z Planem gospodarki odpadami dla województwa podkarpackiego (WPGO¹³). Nowy WPGO został opracowany na lata 2012–2017 z perspektywą 2018-2023. Jego realizacja jest oparta o regiony gospodarowania odpadami (RGOK) i instalacje regionalne (RIPOK¹⁴). W zakresie wywozu odpadów pochodzenia komunalnego i przemysłowego gmina Czermin należy do Regionu Zachodniego.

W 2012 r. na terenie województwa podkarpackiego funkcjonowało 5 spalarni odpadów przemysłowych, 6 współspalarni odpadów (m.in. w Mielcu), 3 instalacje do unieszkodliwiania odpadów medycznych oraz 3 instalacje do unieszkodliwiania odpadów poubojowych. Na terenie województwa na koniec 2012 r. funkcjonowało 17 sortowni odpadów w miejscowościach i 4 kompostownie.

Wśród składowisk odpadów przemysłowych dwa zaliczone zostały do składowisk odpadów niebezpiecznych w Pustkowie i Dębicy, jedno do składowisk odpadów obojętnych w mieście Jeziórko, a 4 do składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w jedno w Mielcu¹⁵. W Mielcu znajduje się również sortownia odpadów¹⁶.

¹² *Gospodarka Odpadami w Gminie Mielec-*

¹³ *Sejmik Województwa Podkarpackiego Uchwałą Nr XXIV/409/12 z dnia 27 sierpnia 2012r. przyjął przekazany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie projekt Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego i uchwalił Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego*

¹⁴ *Samorządy województw w drodze uchwał sejmików województw w sprawie wykonania wojewódzkich planów gospodarki odpadami (WPGO) nadały instalacjom status RIPOK*

¹⁵ *Raport o stanie środowiska w województwie podkarpackim w 2012 r., rozdział 8, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Rzeszów 2013*

¹⁶ *Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego za lata 2009-2010, Str.55*

2.4.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zasilanie Gminy Czermin w energię elektryczną odbywa się z Głównych Punktów Zasilających (GPZ), zlokalizowanych na terenie miasta Mielec. Gmina Czermin jest 100% zelektryfikowana.

2.4.4. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy zgazyfikowane są sołectwa Czermin i Trzciana oraz przysiółek Podwale z sołectwa Szafranów- łącznie 39,8km.

Zrealizowana w latach 80 i 90-tych sieć średnioprężna Ø 60, 50, 40, 32 zasilana jest ze stacji I^o Podolszyna o przepustowości Q_n = 1500 Nm³/h. Stacja nie posiada rezerw przepustowości.

Tabela 24. Długość sieci gazowej na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci ogółem w m	m	39115	39195	39195	39301	39697	39881
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	39115	39195	39195	39301	39697	39881
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	689	682	691	694	697	699
odbiorcy gazu	gosp.dom.	312	320	362	356	370	379
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.dom.	56	48	52	179	191	200
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	210,70	218,40	246,80	251,60	257,5	262,6
zużycie gazu na ogrz. mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	97,6	92,5	120,0	173,2	176,0	177,4

Źródło:BDL

Z sieci gazowej korzysta 20% ogółu mieszkańców Gminy Czermin.

Tabela 25. Liczba ludności korzystająca z sieci gazowej na terenie Gminy Czermin

Wyszczególnienie	jm	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności ogółem w gminie Czermin		6776	6832	6977	6986	6952	6984
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	708	1309	1506	1474	1417	1444
% ludności korzystający z sieci gazowej		10,45%	19,16%	21,59%	21,10%	20,38%	20,68%

Źródło:BDL

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. Oświata i wychowanie

PRZEDSZKOLE

W gminie funkcjonuje 1 przedszkole i 6 oddziałów przedszkolnych.

- 6-latki "Pszczółki"
- 6-latki "Słoniki"
- 5-latki "Tygryski"

- 5-latki "Biedronki"
- 4,5- latki "Motylki"
- 4-latki "Smerfy"
- 3-4-latki "Słoneczka"
- 2-3-latki "Kotki"

Przedszkole prowadzi pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci, które wymagają takiego wsparcia.

Łącznie wychowaniem przedszkolnym objętych jest 254 (stan na 31.12.2013r.) dzieci, co stanowi ponad 76% wszystkich dzieci w gminie.

Dane GUS również potwierdzają, że w Gminie Czermin rośnie liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w porównaniu do 2010 r. ilość dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrosła o 60%.

Tabela 26. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminie Czermin.

dzieci ogółem			
dzieci w wieku 3 - 6 lat			
2010	2011	2012	2013
osoba	osoba	osoba	osoba
315	313	329	333
dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym			
dzieci w wieku 3 - 6 lat			
159	222	236	254
odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym			
dzieci w wieku 3 - 6 lat			
50,5 %	70,9%	71,7%	76,3%

Źródło:BDL

Aktualna sieć placówek wychowania przedszkolnego zapewnia potrzeby opieki nad dziećmi tej grupie wiekowej.

EDUKACJA – GMINNY ZESPÓŁ OŚWIATOWY

Szkoły podstawowe

W gminie funkcjonuje 6 szkół podstawowych z 31 oddziałami w Brniu Osuchowskim, Czerminie, Łysakowie, Otałęży, Trzcianie, Ziempiowie oraz 1 gimnazjum w Czerminie.

Przy wszystkich szkołach na terenie gminy działają szkolne świetlice. W roku szkolnym 2012/2013, do szkół podstawowych uczęszczało 470 uczniów. Analizując dane statystyczne zauważalna jest w okresie 2010-2013 zmniejszająca się liczba uczniów o ok.10 %.

Uczniowie szkół podstawowych w gminie Czermin

2010	2011	2012	2013
<i>osoba</i>	<i>osoba</i>	<i>osoba</i>	<i>osoba</i>
523	515	483	470

Źródło: GUS (BDL).

Ponadto w Gminie Czermin znacząco spadła liczba absolwentów (o 2% w ciągu ostatnich 3 lat i 9% w 2013r. w porównaniu do 2012 r.).

Absolwenci szkół podstawowych w Gminie Czermin

2010	2011	2012	2013
<i>osoba</i>	<i>osoba</i>	<i>osoba</i>	<i>osoba</i>
89	94	96	87

Źródło: GUS (BDL).

Do szkół uczęszcza więcej mężczyzn, niż kobiet (52,1% w 2013 r.). Jak pokazują dane GUS liczba uczniów i absolwentów maleje na wszystkich poziomach administracyjnych regionu, najbardziej na poziomie województwa i podregionu. Szczególnie niepokojący jest znaczący ubytek absolwentów szkół podstawowych w Gminie Czermin, znacznie większy, niż w porównywanych jednostkach administracyjnych (od 2010 r. ubyło 9% absolwentów).

Współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII), w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.¹⁷

W 2013 r. wartość tego współczynnika w Gminie Czermin wyniosła 101,95% i jego wartość wzrosła od 2012 r. Równocześnie nastąpił spadek współczynnika skolaryzacji we wszystkich porównywanych jednostkach administracyjnych, gdzie jego wartość jest niższa, niż w Gminie Czermin. W Polsce wartość wskaźnika wynosiła w 2013 r. 98,58% i zmniejszyła się od 2010 r. o 0,14%.

Tabela 27. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Gminie Czermin na tle powiatu, podregionu i województwa w latach 2010-2013 [%]

	2010	2011	2012	2013
PODKARPACKIE	95,49	96,26	95,85	94,90
Podregion - tarnobrzeski	93,67	94,25	94,06	93,09
Powiat mielecki	95,12	95,84	95,53	95,44
Czermin gmina	99,62	103,00	101,26	101,95

Źródło: BDL(2014)

¹⁷ <http://www.stat.gov.pl> (09.12.2013).

Gimnazjum

Na terenie Gminy Czermin działa gimnazjum, w którym w 2013r.uczyło się 270 dzieci , a nauce skończyło 81 uczniów. Podobnie jak w innych jednostkach administracyjnych w Gminie Czermin zmniejszyła się liczba uczniów (3,4%) oraz absolwentów o ponad 27%. Dla porównania, w województwie liczba uczniów zmniejszyła się na przestrzeni 4 lat o 10,0 %, zaś absolwentów 12,3%.

Tabela 28.Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach (2010-2013)

Jednostka terytorialna	uczniowie			
	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
PODKARPACKIE	76830	74067	71084	68742
Podregion tarnobrzeski	22197	21296	20309	19617
Powiat mielecki	4803	4708	4407	4334
Czermin	280	284	263	270
	absolwenci			
PODKARPACKIE	27528	25388	25467	24141
Podregion tarnobrzeski	8063	7350	7408	7044
Powiat mielecki	1865	1565	1599	1432
Czermin	111	82	114	81

Źródło: GUS (BDL).

Współczynnik skolaryzacji brutto w gimnazjum Gminy Czermin wynosił w 2013 r. 97,47% i jego wartość wzrosła na przestrzeni 3 lat o 10,03% . Jednocześnie zarówno w powiecie Mieleckim, podregionie tarnobrzeskim i województwie podkarpackim obserwuje się zmniejszenie wartości współczynnika skolaryzacji w latach 2010-2013średni o ok.2,5%.

Tabela 29. Wskaźnik skolaryzacji w gimnazjach (2010-2013)

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013
	%	%	%	%
PODKARPACKIE	97,01	96,31	95,93	95,49
Podregion tarnobrzeski	95,80	95,08	94,75	94,43
Powiat mielecki	96,27	96,26	95,18	95,06
Czermin	87,50	89,03	91,64	97,47

Źródło: GUS (BDL).

2.5.2. Kultura

2.5.2.1. Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie

Infrastrukturę związaną z upowszechnianiem kultury w gminie tworzą: biblioteki, sale widowiskowe, świetlice oraz obiekty szkolne. Organizatorem i koordynatorem życia kulturalnego jest Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie.

Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie prowadzi działalność w zakresie upowszechniania i animacji kultury oraz sportu w gminie Czermin. W ośrodku w 2013 r. zatrudnionych było 5 osób merytorycznych (dyrektor, główna księgowa, instruktor tańca (kierownik filii w Trzcianie) i 2 instruktorów muzyki). Ośrodek prowadzi zajęcia w placówce głównej w Czerminie oraz w filii w Trzcianie.

Działalność ośrodka polega na:

1. Organizacji przedsięwzięć kulturalnych i sportowych jak: festyny, turnieje, kursy, konkursy, koncerty, spotkania oraz imprezy okolicznościowe. Są to formy okazjonalne o zasięgu lokalnym, gminnym i powiatowym.
2. Działalnością sportową obejmuje gminę Czermin, zaś środki finansowe na sport przeznacza dla kół LZS: Dąbrówka Osuch., Szafranów, Ziempniów, Łysaków, Wola Otałęska, Otałęż (w pozostałych miejscowościach: Breń Osuch., Czermin, i Trzciana działają Kluby Sportowe).
3. Ośrodek prowadzi także działania o charakterze stałym, regularnym np. lekcje nauki gry na instrumentach muzycznych, lekcje nauki tańca oraz prowadzenie zespołów artystycznych.
4. Dodatkowo Ośrodek Kultury prowadzi także świetlice środowiskowe w Czerminie i w Trzcianie w ramach realizowanego programu „Wychowanie w trzeźwości”.

Gminny Ośrodek Kultury współpracuje z instytucjami i organizacjami na terenie gminy, np. z przedszkolem, szkołami podstawowymi, gimnazjum, parafiami, stowarzyszeniami, kołami gospodyń, jednostkami OSP w gminie, sołtysami i radnymi a także z ośrodkami kultury w sąsiednich gminach.

W ramach programu „Przeciwdziałania alkoholizmowi” realizowanego przez GOK prowadzona jest świetlica środowiskowa w Czerminie oraz w filii Trzcianie przez pracowników GOK. Każda ze świetlic jest otwarta dla wszystkich cztery razy w tygodniu w godzinach od 15:00 do 20:00. W placówkach tych dzieci i młodzież korzysta z gier: bilard, tenis stołowy, piłkarzyki, szachy, warcaby, gry planszowe. Udostępniony jest telewizor (Czermin) i wieże stereo. W sezonie ciepłym udostępniany jest sprzęt sportowo-rekreacyjny do aktywnego spędzania wolnego czasu na terenach zielonych zarówno przy Ośrodku Kultury w Czerminie jak i filii w Trzcianie, są to zajęcia np. piłka nożna, siatkowa, koszykówka, tenis ziemny i inne gry zespołowe. W sezonie ciepłym udostępniony jest sprzęt sportowy do gry na boisku sportowym przy świetlicy. Młodzież aktywnie uczestniczy w grach zespołowych, np. siatkówkę, gry „w dwa ognie” i inne, a także gra w tenis ziemny. Świetlica otwarta jest codziennie od poniedziałku do piątku, z wolnym wstępem dla wszystkich chętnych. Średnio na dzień do świetlicy uczęszcza 20 osób. Pracownicy GOK dodatkowo utrzymują w czystości pomieszczenia ośrodka.

Infrastruktura:

Gminny Ośrodek Kultury używa w formie użyczenia pomieszczenia w Domu Strażaka w Czerminie tj. salę stanowiącą pomieszczenie świetlicy środowiskowej w Czerminie oraz biuro, które wykorzystywane jest do prowadzenia działalności przez dyrektora ośrodka, do prowadzenia lekcji muzyki w systemie indywidualnym oraz służy jako magazynek przechowujący sprzęt będący na wyposażeniu ośrodka.

W Ośrodku prowadzona jest nauka gry na instrumentach muzycznych w ilości ok. 2 x 16 godz. tygodniowo. Uczniowie pobierają naukę w systemie indywidualnym, jedna lekcja tygodniowo. Uczniowie uczęszczający na lekcje są z wszystkich miejscowości Gminy Czermin. Prowadzone są także lekcje tańca grupowe dla uczniów 2-3x w tygodniu, są to dni: w Czerminie- wtorki i czwartki; we Trzcinie – poniedziałki, środy i piątki.

Ośrodek Kultury prowadził 12 zespołów artystycznych:

❖ muzyczne (za wyjątkiem kapeli ludowej) prowadzone przez instruktora muzyki mgr Aleksandra Borowca:

1. **Zespół Triffecta** powstał w połowie 2011 roku, w jego skład wchodziły wówczas dwie osoby, Agata Kazibut –gitara akustyczna oraz Zuzanna Fyk –śpiew.W 2013 roku do zespołu dołączyła Julia Bugaj-keyboard. Zespół w obecnym składzie działa od niespełna dwóch lat. Swoje talenty doskonali na regularnych próbach.W obecnym składzie zespół koncertuje na różnego rodzajach festynach, dożynkach oraz uroczystościach na terenie Gminy Czermin . W swoim repertuarze posiada utwory z muzyki dziecięcej znakomitych polskich artystów jak Majka Jeżowska czy Natalia Kukulska.
2. **Zespół Nastroje** działa od niespełna 3 lat. Na początku 2011 roku w skład zespołu wchodziły trzy osoby. Na gitarze grała Klaudia Więclaw, śpiew -Aleksandra Malaga, na keyboardzie Mikołaj Krawczyk. Obecnie od 2013r. w skład zespołu wchodzi 5 osób: śpiew-Aleksandra Słaby oraz Paulina Mazgaj, na gitarze gra Klaudia Więclaw ,na keyboardzie Mikołaj Krawczyk, oraz ostatnio dołączył na gitarze elektrycznej Michał Strycharz . Zespół gra różne rodzaje muzyki, począwszy od szeroko pojętej muzyki rozrywkowej po rocka .Chętnie występuje na wielu uroczystościach gdyż sprawia im to dużo radości i satysfakcję. Zespół można zobaczyć na różnych imprezach na terenie Gminy Czermin gdzie prezentuje swój repertuar .
3. **Zespół Sorelle** jest to zespół składający się z pięciu utalentowanych osób.W skład zespołu wchodzi Monika Ogorzałek-gitara klasyczna i śpiew, Patrycja Molak –gitara klasyczna, Jolanta Kołodziej- gitara klasyczna, Dorota Babula -gitara basowa, Gabriela Ogorzałek-śpiew.W repertuarze zespołu znajdują się zarówno piosenki dziecięce jak i młodzieżowej polskiej muzyki rozrywkowej. Chętnie występują na wielu uroczystościach.W zespole panuje miła atmosfera , mimo młodego wieku wyznaczają sobie nowe cele do których wytrwale dążą.
4. **Zespół Metrum** powstał 2011roku. Zespół działa w Filii w Trzcinie przy Gminnym Ośrodku Kultury w Czerminie.W skład zespołu wchodziło 5 osób- Aleksandra Przebiegłec-wokal, Marysia Dudek-wokal , Jolanta Kołodziej -gitara, Adrian Kujawski-keyboard, Dominika Koziół-gitara. Od 2013 roku skład zespołu nieco uległ zmianie i obecnie występuje w składzie: Jolanta Kołodziej -gitara akustyczna, Dorota Babula -gitara basowa, Kinga Pietras –gitara oraz wokal. Zespół świetnie się porozumiewa i regularnie występuje na corocznych imprezach organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie takich jak Koncert Noworoczny czy Festyn Rodzinny. Zespół swoim repertuarze posiada utwory zarówno z polskiej muzyki rozrywkowej jak i zagranicznej znakomitych artystów takich jak Maryla Rodowicz czy Sylwii Grzeszczak . Na co tygodniowych próbach ekipa pogłębia swoją wiedzę oraz umiejętności.

5. **Duet wokalny-instrumentalny AS.** Powstał w roku 2014 a w jego skład wchodzi dwaj młodzi panowie. Pierwszy z nich to Adrian Żelazko a drugi to Filip Wiącek. Adrian zajmuje się śpiewem natomiast Filip akompaniuje na keyboardzie. Swój debiut zespół miał niedawno na Dniu Kobiet w Szafranowie organizowanym przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. W swoim repertuarze jak na razie posiadają piosenki takich zespołów jak; Cliver, Budka Suflera czy Loka. Zespół poszerza swoją wiedzę na cotygodniowych spotkaniach w budynku Gminnego Ośrodka Kultury.
6. **Kapela ludowa „CZERMINIACY”** – działająca przy Gminnym Ośrodku Kultury w Czerminie powstała w maju 1997r. z inicjatywy ówczesnego instruktora muzyki Krzysztofa Jagusiak a stworzona prawnie i sfinansowana przez dyrektora Ośrodka Kultury Bernadetę Adamczyk. Jest to pierwsza z kapel powstała w powiecie mieleckim po przemianach ustrojowych początku lat dziewięćdziesiątych. Aktualnie kapela liczy 9 osób, tj: Halina Jeż – śpiew, Jadwiga Peret- śpiew, Joanna Rządźka – śpiew, Gabriela Pietras – skrzypce, Jan Bardziej – skrzypce, Andrzej Basztura – kontrabas, Łukasz Soboń – klarnet, Aleksander Borowiec – klarnet, Krzysztof Jagusiak – akordeon – kierownik kapeli. Obecnie kapelę dalej prowadzi Krzysztof Jagusiak, mimo że już nie pracuje w Ośrodku Kultury. Kapela „Czerminiacy” prezentuje folklor ludowy tj. pieśni i melodie z okolic Mielca i z ziemi rzeszowskiej. Uczestniczy w wielu wydarzeniach kulturalnych na terenie gminy i powiatu, reprezentując Gminę Czermin na licznych koncertach i przeglądach. Koncertowała m.in. na inauguracji pierwszego roku akademickiego Wyższej Szkoły Gospodarki Zarządzania w Mielcu a także na na 5-cio i 10-cio leciu Spółki Handlowej Pasaż w Mielcu. Corocznie koncertuje na dożynkach powiatowych i gminnych, na imprezach rocznicowych i okolicznościowych

Zespoły te zabezpieczają program artystyczny na wszystkich wydarzeniach organizowanych przez ośrodek kultury.

❖ taneczne prowadzone przez instruktora mgr Mariusza Bożka:

1. Zespół Pieśni i Tańca „**CZERMIN**” powstał 05 maja 2011 roku, w pierwszej fazie swego istnienia pracował głównie nad repertuarem oraz techniką tańca. Tancerze na co dzień zdobywają umiejętności i wiedzę z zakresu tańca w siedzibie głównej Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie. Barwna, roztańczona, rozśpiewana i uśmiechnięta grupa tancerzy występowała już w wielu miastach w kraju oraz poza jego granicami. Zespół brał udział w coraz bardziej prestiżowych konkursach. Oto najważniejsze z nich:

28.11.2013 r. –III miejsce na XII Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

06-17.06.2013 r. - II miejsce na II Międzynarodowym Festiwalu „Świat, sztuka i morze” w **Złoty Piaskach w Bułgarii**

21.04.2013 r. - udział w VII Wojewódzkim Przeglądzie Form Tanecznych „Pierwsze kroki” w Głogowie Małopolskim

29.11.2012 r. – udział w XI Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

13.04.2012 r. – I miejsce na III Wojewódzkim Przeglądzie Dziecięcych i Młodzieżowych Zespołów Tańca Ludowego „Garniec” w Łańcucie

11.09.2011 r. - II nagroda w Chorzelowie na „Jarmarku Ludowym”

11.06.2011 r. – III miejsce- tytuł brązowego laureata na XII Ogólnopolskich Spotkaniach Zespołów Folklorystycznych „Lasowiaczek” w Stalowej Woli

Zespół uświetnia swoimi występami przedsięwzięcia i projekty kulturalne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. Systematycznie pojawia się na scenach wojewódzkich, ogólnopolskich oraz międzynarodowych przeglądów i festiwali.

ZPiT „Czermin” w swoim repertuarze posiada tańce narodowe (polonez, kujawiak, krakowiak, mazur) oraz tańce regionalne (tańce rzeszowskie, tańce lasowiackie, tańce przeworskie, tańce lubelskie, tańce górali żywieckich).W chwili obecnej zespół pracuje nad poszerzeniem repertuaru.

W zajęciach, które odbywają się dwa razy w tygodniu biorą udział dzieci z Czermina i okolic. Nabór do Zespołu Pieśni i Tańca „Czermin” odbywa się bez eliminacji wstępnych, natomiast o przynależności do zespołu decyduje przede wszystkim chęć dziecka, która finalnie zostaje poparta zgodą jego rodziców. Zespół służy wszystkim tym, którzy przejawiają chęć do współpracy.

2. Zespół Pieśni i Tańca „**TRZCIANA**” powstał 03 września 2011 roku w filii w Trzcianie Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie. ZPiT „Trzciana” w pierwszej fazie swego istnienia pracował głównie nad repertuarem oraz techniką tańca. Tancerze na co dzień zdobywają umiejętności i wiedzę z zakresu tańca, pomimo krótkiego stażu, zespół występował już w wielu miastach w kraju. Zespół brał udział również w wielu prestiżowych konkursach, najważniejsze z nich:

28.11.2013 r. – udział w XII Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

21.04.2013 r. - I miejsce na VII Wojewódzkim Przeglądzie Form Tanecznych „Pierwsze kroki” w Głogowie Małopolskim

29.11.2012 r. – wyróżnienie w XI Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

Zespół uświetnia swoimi występami przedsięwzięcia i projekty kulturalne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. Posiada w swoim repertuarze tańce narodowe (polonez, kujawiak, krakowiak) oraz tańce regionalne (tańce rzeszowskie, tańce przeworskie, tańce lubelskie).W chwili obecnej zespół pracuje nad poszerzeniem repertuaru.

3. Zespół Tańca „**SZOK**” powstał 11 lutego 2010 roku, zajmuje się przede wszystkim tańcami towarzyskimi – latynoamerykańskimi oraz standardowymi.W chwili obecnej zespół również włączył do swojego repertuaru taniec współczesny. Zespół brał udział również w wielu prestiżowych konkursach. Oto najważniejsze z nich:

28.11.2013 r. – udział w XII Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

25.11.2010 r. – udział w IX Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu

Zespół uświetnia swoimi występami przedsięwzięcia i projekty kulturalne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. W swoim repertuarze posiada tańce standardowe (walc angielski, walc wiedeński, tango, foxtrot), tańce latynoamerykańskie (cha cha cha, jive, rumba, samba, mambo, salsa) oraz taniec współczesny. Ustawicznie pracuje nad poszerzeniem repertuaru.

4. Zespół tańca „**ARABESKA**”, powstał 14 listopada 2010 roku. Tancerze na co dzień zdobywają umiejętności i wiedzę z zakresu tańca w filii w Trzcianie Gminnego Ośrodka Kultury w Czerminie. Zespół zajmuje się przede wszystkim tańcami towarzyskimi – latynoamerykańskimi oraz standardowymi. Obecnie zespół również włączył do swojego repertuaru taniec współczesny. Zespół uświetnia swoimi występami przedsięwzięcia kulturalne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. W swoim repertuarze posiada tańce standardowe (walc angielski, walc wiedeński, tango, foxtrot), tańce latynoamerykańskie (cha cha, jive, samba, mambo, salsa) oraz taniec współczesny.
5. Zespół Tańca „**TAKT**” powstał we wrześniu 2011r. Uświetnia swoimi występami przedsięwzięcia i projekty kulturalne organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury w Czerminie. 28.11.2013 r. wziął udział w XII Przeglądzie Zespołów Tanecznych „Pasikonik” w Mielcu. Obecnie pracuje nad poszerzeniem repertuaru.
6. Zespół Tańca „**ROZTAŃCZONE NUTKI**” powstał 14 listopada 2010 roku. Zespół skupia najmłodszych tancerzy w wieku od 7 do 10 lat. Zespół zajmuje się tańcem ludowym i towarzyskim. W chwili obecnej zespół pracuje nad poszerzeniem repertuaru.

2.5.2.2. Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerminie jest instytucją kulturalną zajmującą się gromadzeniem, opracowaniem i udostępnianiem księgozbioru czytelnikom oraz działalnością informacyjną. Organizuje konkursy, spotkania autorskie, szkolenia internetowe dla osób starszych. Współpracuje ze Szkołą Podstawową, Przedszkolem Publicznym i innymi partnerami.

Wypożyczalnia dla dorosłych na koniec 2011 roku posiadała 7094 wol. literatury pięknej obejmującej książki obyczajowe, sensacyjne, przygodowe, historyczne oraz literaturę faktu.

Literatura popularno-naukowa obejmuje 4076 wol.

Dzieci i młodzież mają wyodrębniony księgozbiór w ilości 4418 wol.. Biblioteka organizuje wycieczki dla dzieci przedszkolnych, na których odbywa się głośne czytanie bajek i baśni przez pracowników biblioteki, rodziców lub zaproszonych gości.

Czytelnia biblioteki umożliwia korzystanie z zasobu księgozbioru podręcznego, prasy i Internetu. Biblioteka zaspakaja podstawowe potrzeby swojej Gminy i okolic.

Biblioteka posiada 3 filie:

1. Filia w Brniu Osuchowskim (w budynku Szkoły Podstawowej),
2. Filia w Trzcianie (w budynku Szkoły Podstawowej),
3. Filia w Otałęży, (dawny Dom Nauczyciela).

Koła Gospodyń Wiejskich

Na terenie wszystkich wsi gminy działają Koła Gospodyń Wiejskich a do najprężniej działających zaliczyć należy koła funkcjonujące w:

- **Otałęży,**
- **Woli Otałęskiej,**
- **Szafranowie.**

Działalność tych organizacji kobiecych, choć jest wieloraka, daje się sprowadzić do kilku dziedzin. Pierwsza o charakterze rozrywkowym polega na organizowaniu biesiad, festynów czy zabaw. W zależności od pory roku i pogody odbywają się w salach wiejskich, lub w plenerze - na boiskach sportowych lub wiejskich placach zabaw. Niewątpliwie wartościową domeną niewieściej aktywności w ramach KGW jest pielęgnacja tradycji i zwyczajów, i dawnych obrzędów. Jest wtedy okazja, by młodzieży i dzieciom przybliżyć umiejętności malowania wielkanocnych pisanek, wyplatania dożynkowych wieńców, przygotowywania dań regionalnych. Kolejną odmianą kobiecych inicjatyw jest edukacja. Polega ona na udziale pań w pogadankach, prelekcjach między innymi jak zdrowo się odżywiać, czy ubezpieczać mienie domowe czy inwentarz, jak dbać o zdrowie swojej rodziny.

We wsiach funkcję ośrodków życia kulturalnego pełnią domy strażaka wraz ze swoim zapleczem socjalnym oraz w mniejszym stopniu szkoły. Mankamentem w dziedzinie upowszechniania kultury jest brak odpowiedniej liczby wykwalifikowanej kadry instruktorskiej.

2.5.2.3. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Czermin (pierwsze informacje o Czerminie pochodzą z XII wieku) znajduje się 10 obiektów zabytkowych umiejscowionych w sołectwach:

CZERMIN

1. Układ przestrzenny wsi - XIII wiek
2. Kościół parafialny pod wezwaniem Św. Klemensa, murowany - 1630-1650 r. Dzwonnica murowana z 1655 r. i ogrodzenie z kaplicami murowanymi z XVII wieku
3. Kaplica cmentarna murowana z 1750 roku i relikty nagrobków z XVII wieku
4. Zespół przestrzenny dawnej kolonii niemieckiej wraz z murowaną i drewnianą zabudową
5. Kopczyk ku czci poległych za wiarę i ojczyznę w 1655-1656

ŁYSAKÓW

1. Układ przestrzenny wsi z 1386 roku
2. Pozostałości fortyfikacji tzw. kopce szwedzkie z XVII wieku
3. Figura przydrożna, posąg Św. Jana Nepomucena, kamienna z 1725 roku

TRZCIANA

1. Wiatrak, właściciel Jan Grzelak, drewniany z 1889 roku (zachowany pełny mechanizm) .
2. Wiatrak, właściciel Janina Samborska, drewniany z połowy XIX wieku

DĄBRÓWKA OSUCHOWSKA

1. Pozostałości dawnego dworu obok domu nr 34, murowany z około połowy XIX wieku

2.5.3. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna**2.5.3.1. Ochrona zdrowia**

w gminie funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z poradniami podstawowej opieki zdrowotnej, dla kobiet, gabinetem położnej, pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej oraz medycyny szkolnej. NZOZ zatrudnia 2 lekarzy i 6 pielęgniarek. Placówka dysponuje: poradnią podstawowej opieki zdrowotnej, gabinetem higieny szkolnej, gabinetem pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, gabinetem położnej środowiskowo-rodzinnej.

Tabela 30. Podstawowa opieka zdrowotna - porady

Jednostka terytorialna	ogółem			
	2010	2011	2012	2013
PODKARPACKIE	7942982	8302277	8300547	8578337
Podregion tarnobrzeski	2296763	2342968	2233677	2294293
Powiat mielecki	525199	541232	515045	537124
Czermin	16513	17303	17077	17806
	Przychodnie na 10 tys. ludności			
PODKARPACKIE	4	5	5	5
Podregion tarnobrzeski	4	4	4	4
Powiat mielecki	4	5	5	5
Czermin	1	1	1	1

Źródło: GUS (BDL).

Na terenie gminy prowadzone są trzy praktyki stomatologiczne oraz gabinet rehabilitacji.

W zakresie obsługi specjalistycznej, gmina znajduje się w zasięgu urządzeń zlokalizowanych w Mielcu, choć w zakresie oczekiwań mieszkańców gminy znajduje się lokalizacja na terenie gminy gabinetu poradni dla kobiet i okulistycznego.

Gmina posiada 3 apteki dysponującą zaopatrzeniem w podstawowe leki. Liczba mieszkańców na aptekę wynosząca 2328 osób jest korzystniejsza od średniej powiatu Mieleckiego która wynosi 3327. Na 1 lekarza przypada średnio 3414,5 mieszkańców gminy, na 1 pielęgniarkę – 1138 mieszkańców gminy, na 1 stomatologa przypada średnio 2276,3 mieszkańców gminy, a 1707,2 osoby na jednego rehabilitanta.

Tabela 31. Ludność na aptekę ogólnodostępną

Jednostka terytorialna	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba
PODKARPACKIE	3733	3608	3550	3385
Podregion tarnobrzeski	3725	3614	3632	3502
Powiat mielecki	3580	3492	3495	3327
Czermin	3489	3493	3476	2328

Źródło: GUS (BDL).

2.5.3.1. Opieka Społeczna

Pomocą społeczną na terenie Gminy Czermin zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie, jest samodzielną jednostką budżetową gminy i realizuje zadania własne i zlecone gminy w zakresie pomocy społecznej oraz inne zadania własne i zlecone wynikające ze statutu ośrodka oraz przepisów wyższego rzędu.

W ośrodku są zatrudnione cztery osoby: kierownik, dwie pracownice socjalne oraz pracownik d/s obsługi świadczeń rodzinnych. Obsługa księgową prowadzona jest przez komórkę księgową Urzędu Gminy. Niewielka obsada kadrowo ośrodka uzupełniana jest o absolwentów stażystów w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Mielcu.

W bieżącej działalności GOPS współpracuje z następującymi instytucjami:

- *Służbą Zdrowia,*
- *Policją,*
- *Szkołami,*
- *Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Społecznych,*
- *Gminnym Ośrodkiem Kultury,*
- *PCPR w Mielcu,*
- *Caritas Diecezji Tarnowskiej poprzez parafię,*
- *Powiatowy Urząd Pracy w Mielcu,*
- *Sądem Rodzinnym i Opiekuńczym w Mielcu,*
- *Ośrodkiem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Mielcu,*
- *Schroniskiem dla Bezdomnych im. św. Brata Alberta w Mielcu.*

Tabela 32. Obserwuje się zwiększającą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń (zarówno zadań własnych jak i zleconych).

2010	2011	2012	2013
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej			
96	151	145	150
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej			
333	557	519	516
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem			
4,8 %	8,0 %	7,4 %	7,4 %

Źródło: GUS (BDL).

Na obszarze gminy nie ma zarejestrowanych organizacji pozarządowych zajmujących się zagadnieniami opieki społecznej. Przy Parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Św. Klemensa PM w Czerminie prowadzone są działania Caritas Diecezji Tarnowskiej poprzez:

- pomoc rodzinom ubogim i wielodzietnym w formie dostarczanie odzieży, lekarstw podręczników paczek ok. 55 rocznie,
- zbiórki art. spożywczych w sklepach, z przeznaczeniem dla osób potrzebujących,
- babka wielkanocna dla samotnych – posługa kapłańska i paczka świąteczna ok. 50 rocznie,
- doraźna pomoc losowa finansowa.

Również przy pomocy parafii we współpracy ze szkołami można składać wnioski stypendialne do fundacji Fundacja Arcybiskupa Jerzego Ablewicza której podstawowym celem jest wspomaganie - poprzez fundowanie stypendiów - młodzieży, zdolnej i chcącej się uczyć, ale pochodzącej z rodzin biednych i wielodzietnych a uczących się w szkołach ponad gimnazjalnych.

Niezależnie w parafii prowadzone są następujące działania:

- comiesięczne wyjazdy do chorych z posługą kapłańską,
- organizacja dnia chorych i niepełnosprawnych na terenie parafii.

2.5.4. Sport

Na terenie gminy działają trzy kluby sportowe:

- LKS Victoria Czermin,
- LKS Wiśnia Trzciana,
- LKS „Barka” w Brniu Osuchowskim

sześć kół LZS (Dąbrówka Osuchowska, Szafranów, Ziempińów, Łysaków, Wola Otałęska, Otałęż) oraz trzy Uczniowskie Kluby Szkolne (ŻWIRKI Otałęż, GLADIATOR Ziempińów, GIMNAZJUM SOKÓŁ Czermin).

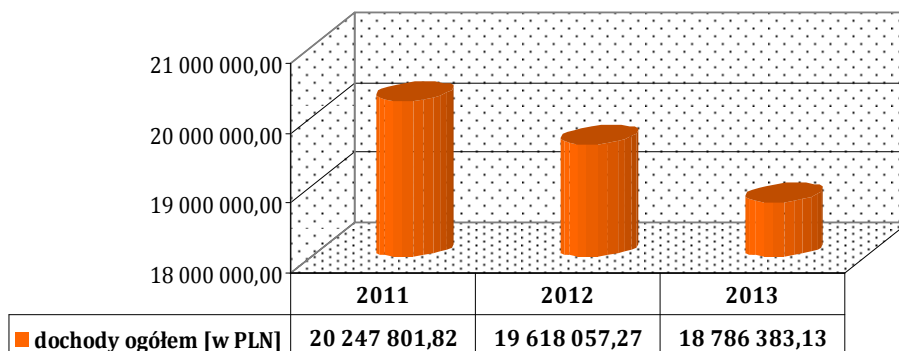
2.6. ZARZADZANIE

2.6.1. Możliwości budżetowe gminy

DOCHODY

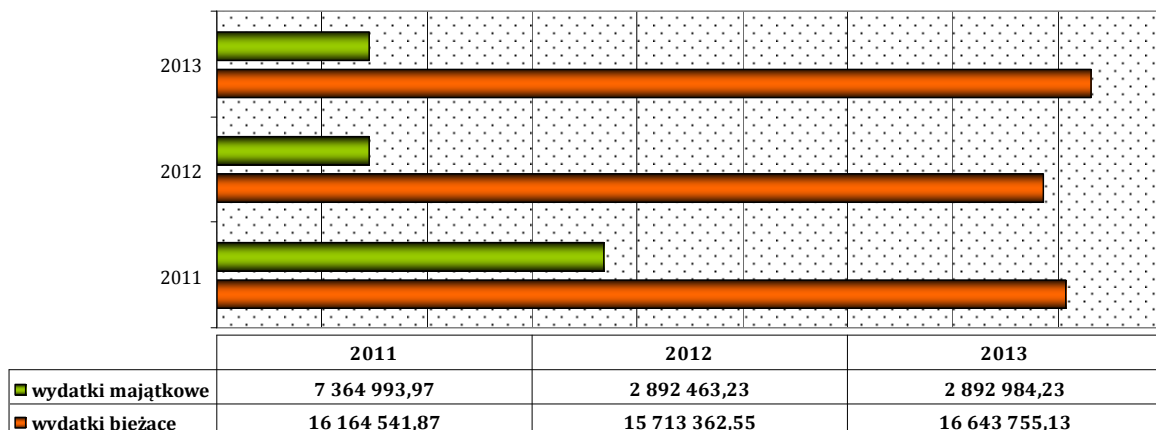
Dochody gminy systematycznie maleją, w 2013 roku wyniosły 18 786 383,13zł¹⁸, w tym dochody majątkowe gminy wniosły 1 079 739,38zł. Dochody własne gminy pochodzą głównie z podatku od osób fizycznych oraz udziału w podatkach i opłatach.

Rysunek 12. Dochody Gminy Czermin (2011-2013)

Wydatki ogółem w 2013 roku wnosili 23 529 535,84 zł, z czego większość stanowiły wydatki bieżące ogółem. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowią 18,9% ogółu wydatków. Rok 2013 zakończono z deficytem w wysokości 2 232 242,99 zł.

Rysunek 13. Wydatki Gminy Czermin w okresie 2011-2013

¹⁸ WPF załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXV/186/2014 z dnia 29 stycznia 2014 r.

Na koniec okresu sprawozdawczego (2013 r.) kwota długu Gminy Czermin wynosiła 6 024 000 zł.

W planie budżetowym na 2014r. zaprojektowano zmniejszenie długu do 5 530 004,00 zł czyli o ponad 8,20% .

2.6.2. Analiza zmian dochodów i wydatków budżetowych (WPF 2014-2023¹⁹)

Zarówno dochody, jak i wydatki w WPF są prognozowane w układzie, określonym w Systemie Zarządzania Budżetami Jednostek Samorządu Terytorialnego.

(1) Prognoza dochodów i wydatków

Przy prognozowaniu dochodów budżetowych gminy uwzględniono dane historyczne wykonania budżetów gminy w latach 2011 – 2013, plan dochodów i wydatków budżetowych na 2014 r. Założono również wprowadzanie niezbędnego programu oszczędności w wydatkach bieżących gminy przy opracowywaniu uchwał budżetowych w następnych latach.

(2) Prognoza przychodów i rozchodów

Przy prognozie przychodów i rozchodów gminy kierowano się przede wszystkim, jak najszybszą spłatą zaciągniętego zadłużenia, roczną spłatą zadłużenia kształtującą się na podobnym poziomie w kolejnych latach budżetowych oraz stosując ustawowe wskaźniki ostrożnościowe wynikające z Ustawy o Finansach Publicznych.

Założenia zmian dochodów budżetowych:

1. Udziały w podatkach budżetu Państwa:

- a. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) : *Przyjęto stały % dochodów z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (13,30% udział w dochodach ogółem)*
- b. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) *Wpływy z udziału w CIT w latach 2014-2023 będą na poziomie 0,03% rocznie.*

2. Podatki i opłaty lokalne:

Wysokość podatków i opłat lokalnych wzrośnie z około 2, 4 mln zł w 2014 roku do 2,5 mln zł w 2023 roku. Podatek od nieruchomości jest znaczną częścią podatków i opłat lokalnych (stanowi ich 41%) .W prognozie przyjęto, ostrożnościowo stały ich poziom .

3. Subwencje ogólne – przyjęto wskaźnik udziału subwencji w dochodach bieżących na poziomie 56%

Zakłada się poziom subwencji ogólnych w latach 2014-2023 na poziomie 9,4 mln zł.

¹⁹ WPF załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXV/186/2014 z dnia 29 stycznia 2014 r. to projekcja możliwości finansowych Gminy Czermin uwzględniająca wskaźniki makroekonomiczne (inflacja średnioroczna, PKB), założone stopy procentowe (WIBOR, oprocentowanie kredytów komercyjnych), poziom zadłużenia, prognozę dochodów i wydatków oraz prognozę przychodów i rozchodów w latach 2014 - 2023.

4. Dotacje i środki pozabudżetowe na zadania bieżące

W zdecydowanej większości środki, otrzymywane w tej grupie dochodów, to dotacje na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej. W latach 2014-2023 przewidywany jest ich udział w budżecie na poziomie 14,67%, tj. 2,3 mln zł.

5. Dochody majątkowe:

- a. Dochody ze sprzedaży majątku Gminy zaplanowano na 2014 r. w wysokości 275 548,84 zł w 2014 r.
- b. Ważnym źródłem środków w ramach tej grupy są dotacje oraz środki, przeznaczone na inwestycje. Na 2014 r.- przewidziano pozyskanie łącznej kwoty 441 058,95 zł.

Ponadto należy pamiętać, że w I połowie 2015 roku uruchomione zostaną nowe fundusze unijne w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w ich pozyskiwaniu, a następnie wykorzystaniu. Z tego powodu prognoza na kolejne lata może być modyfikowana zgodnie ze zmieniającą się sytuacją w Gminie, jak również wraz z przekazywaniem środków z budżetu Państwa lub ze źródeł pozabudżetowych.

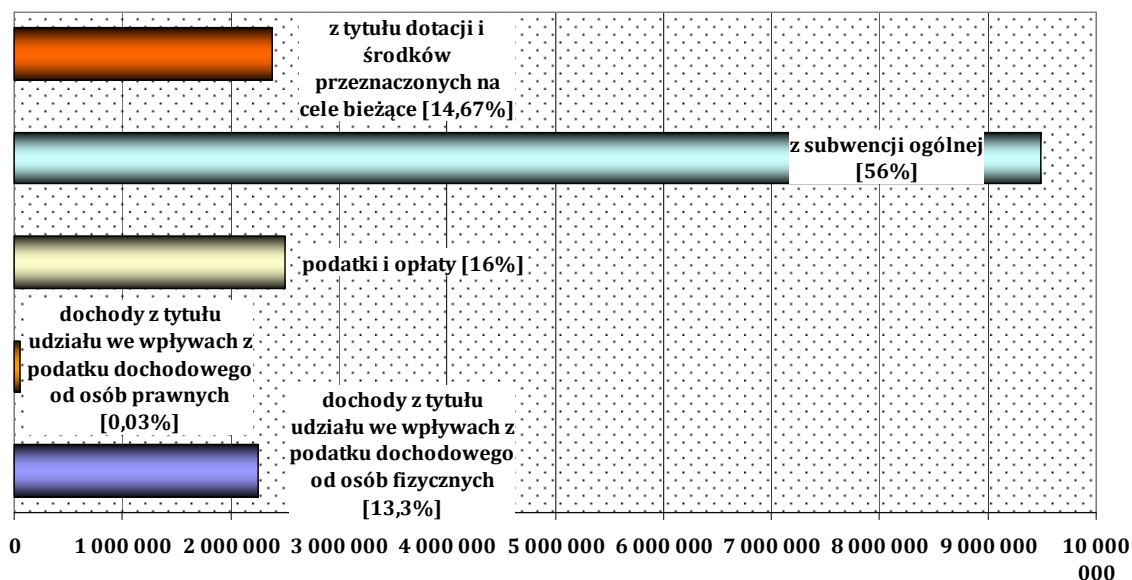
Rysunek 14. Planowane dochody Gminy Czermin na lata 2014-2020

WYSZCZEGÓLNIENIE	DOCHODY OGÓLEM	z tego:									
		Dochody bieżące	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	podatki i opłaty	w tym:			Dochody majątkowe	w tym:	
						z podatku od nieruchomości	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące		ze sprzedaży majątku	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
1.	1.1.	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2	
2014	17 598 676,00	16 882 069,11	2 193 811,00	5 000,00	2 436 262,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	716 607,79	275 548,84	441 058,95
2015	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
2016	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
2017	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
2018	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
2019	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
2020	17 000 000,00	17 000 000,00	2 259 625,00	5 000,00	2 500 000,00	990 000,00	9 494 593,00	2 386 993,11	0,00	0,00	0,00
		100%	13,30%	0,03%	16,00%		56,00%	14,67%			

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Czermin, należy stwierdzić że najwyższe dochody Gmina uzyskuje zatem w postaci transferów z budżetu państwa (56%).

Drugą największą grupę dochodów stanowią podatki i opłaty (16%) oraz dochody od osób fiz. ok. 13,3%.

Rysunek 15. Grupy dochodów bieżących Gminy Czermin w latach 2014-2020

Można zauważyć, iż wysoki procent łącznie : dochodów od osób fizycznych oraz wpływy z podatków i opłat (29,3%), w stosunku do dochodów ogółem, umożliwia Gminie Czermin samodzielność przy podejmowaniu decyzji związanych z planowaniem inwestycji.

Dodatkową szansą na rozwój gminy są fundusze zewnętrzne, w tym UE i EOG w ramach których zadania inwestycyjne gminy mogą uzyskać dotację w wysokości do 85% wartości budżetów inwestycyjnych.

WYDATKI

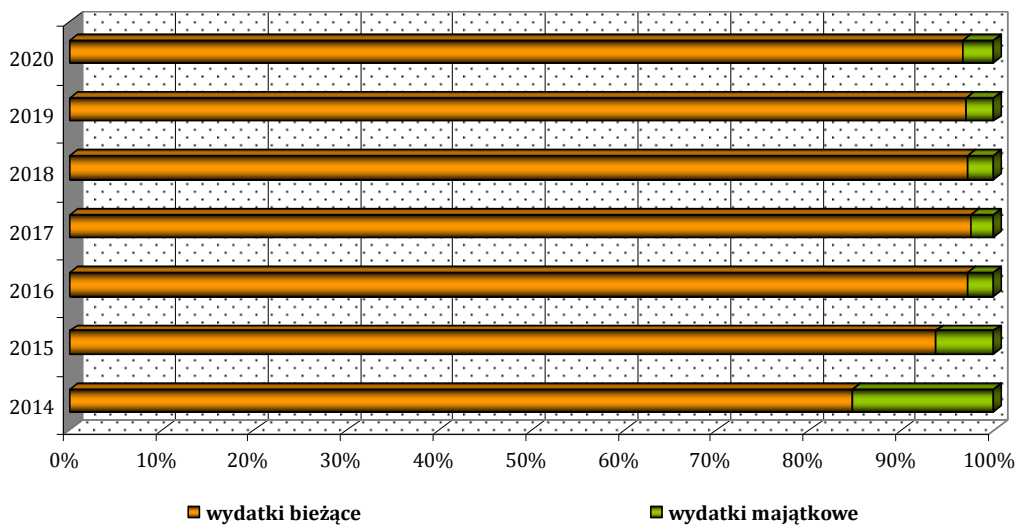
Podobnie jak to było w przypadku dochodów budżetowych, tak samo wartość prognozowana poszczególnych pozycji wydatków budżetowych została przyjęta zgodnie z aktualną wiedzą; w trakcie roku wartość ta może być modyfikowana zgodnie ze zmianami dochodów, uwarunkowanych zmieniającą się sytuacją w Gminie, jak również trybem przekazywania środków z budżetu Państwa.

Poziom wydatków będzie oczywiście uzależniony od uzyskiwanych dochodów oraz założonej polityki przychodów. W strukturze wydatków zauważany jest wzrost w wydatkach bieżących oraz zmniejszenie środków przeznaczonych na wydatki majątkowe.

Tabela 33. Planowane wydatki Gminy Czermin na lata 2014-2020

Lp.	Wydatki ogółem	Wydatki bieżące		Wydatki majątkowe	
		2.1.	% udział w wydatkach ogółem	2.2.	% udział w wydatkach ogółem
2014	17 104 689,90	16 045 365,00	93,81%	1 059 315,90	6,19%
2015	16 410 004,00	15 954 526,28	97,22%	455 477,72	2,78%
2016	16 335 004,00	15 916 701,88	97,44%	418 302,12	2,56%
2017	16 335 004,00	15 874 069,26	97,18%	460 934,74	2,82%
2018	16 335 004,00	15 831 436,64	96,92%	503 567,36	3,08%
2019	16 335 004,00	15 788 804,02	96,66%	546 199,98	3,34%
2020	16 335 004,00	15 746 171,40	96,40%	588 832,60	3,60%

Rysunek 16. Struktura wydatków Gminy Czermin 2014-2020

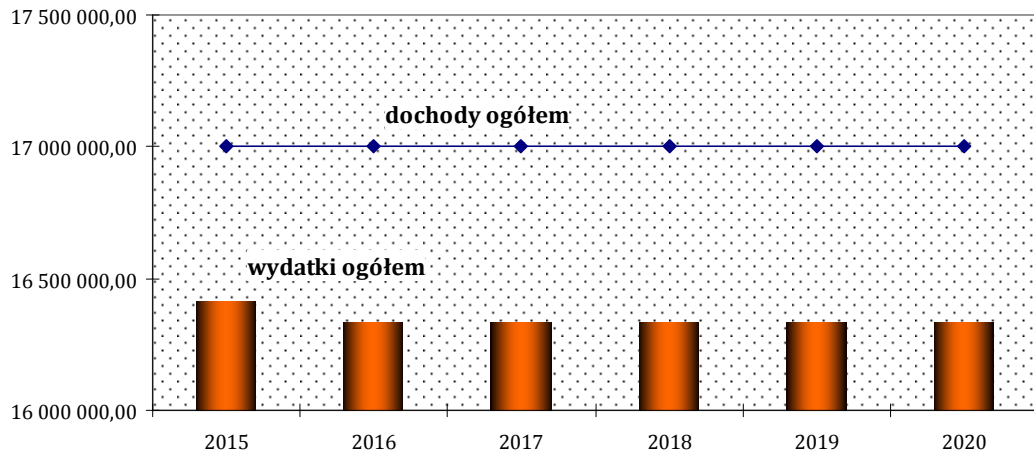

2.6.3. Wyniki prognozy dochodów i wydatków bieżących na lata 2014-2020.

Na podstawie przyjętych założeń powstała prognoza dochodów i wydatków Gminy Czermin na lata 2014-2020. W okresie prognozy założono zmniejszenie dochodów w 2014 r. w stosunku do lat poprzednich o 9,67 %, a dochody w dalszych latach na stałym poziomie z 2015 r.

W zakresie wydatków bieżących Gminy zaplanowano ich stopniowe zmniejszenie (o ok. 1,87 %), generując środki do dyspozycji na obsługę długu.

Rysunek 17. Dochody i wydatki Gminy Czermin (2014-2020)

Każdego roku ustala się przeznaczanie nadwyżki budżetowej na spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów.

Kwota długu Gminy Czermin w porównaniu do dochodów ogółem ma strukturę malejącą od 31 % wielkości dochodów ogółem w 2014 r. do 10 % w 2020 r.

Tabela 34. Plan spłaty zadłużenia Gminy Czermin w okresie 2014-2020.

Lp.	Kwota długu	% wielkość w porównaniu do dochodów ogółem	Wydatki na obsługę długu	W tym:	
				odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy lub art. 169 ust. 1 ufp z 2005 r.	% WARTOŚĆ w WYDATKACH OGÓLEM
			2.1.3	2.1.3.1	
2014	5 530 004	31%	400 000,00	400 000,00	2,34%
2015	4 940 008,00	29%	354 526,28	354 526,28	2,16%
2016	4 275 012,00	25%	316 701,88	316 701,88	1,94%
2017	3 610 016,00	21%	274 069,26	274 069,26	1,68%
2018	2 945 020,00	17%	231 436,64	231 436,64	1,42%
2019	2 280 024,00	13%	188 804,02	188 804,02	1,16%
2020	1 615 028,00	10%	146 171,40	146 171,40	0,89%

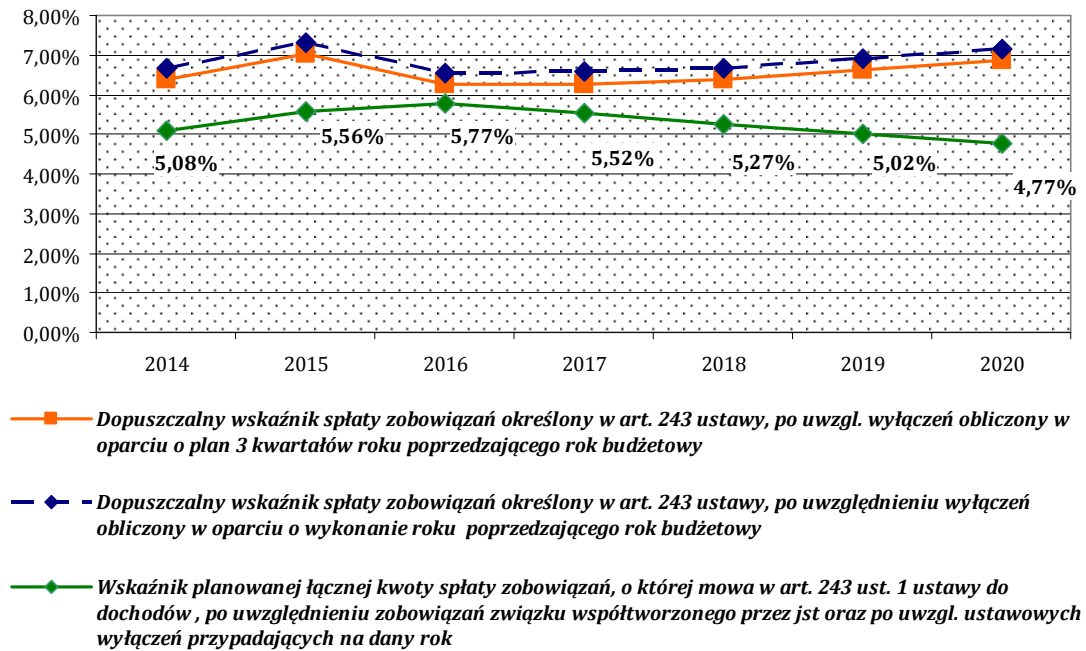
Oprac. na pods.prognozy WPF(załącznik nr 1 do Uchwały nr XXXV/186/2014 z dnia 29 stycznia 2014 r.)

Przy prognozie przychodów i rozchodów gminy kierowano się przede wszystkim, jak najszybszą spłatą zaciągniętego zadłużenia, roczną spłatą zadłużenia kształtującą się na podobnym poziomie w kolejnych latach budżetowych przy zachowaniu ustawowych wskaźników ostrożnościowych wynikających z Ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o finansach publicznych.

Przy prognozie przychodów i rozchodów gminy kierowano się przede wszystkim, jak najszybszą spłatą zaciągniętego zadłużenia, roczną spłatą zadłużenia kształtującą się na podobnym poziomie w kolejnych latach budżetowych przy zachowaniu ustawowych wskaźników ostrożnościowych wynikających z Ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o finansach publicznych.

W ramach przeprowadzonych analiz uwzględniono wymogi ustawy, porównując w każdym roku prognozy obsługę zadłużenia do planowanej nadwyżki operacyjnej za ostatnie 3 lata. Okazuje się, że w każdym roku prognozy Gmina spełnia wymogi nowej ustawy, to znaczy wskaźnik obsługi zadłużenia jest zawsze niższy od wskaźnika średniej nadwyżki operacyjnej za 3 poprzednie lata.

Rysunek 18. Wskaźnik obsługi zadłużenia i wskaźnik długu

2.7. PLANOWANIE STRATEGICZNE

2.7.1. Dokumenty strategiczne Gminy Czermin

Na terenie gminy obowiązują następujące dokumenty strategiczne:

W zakresie ochrony środowiska:

- ➔ Uchwała nr XXI/106/2012 Rady Gminy Czermin z dnia 30 października 2012 r. W sprawie przyjęcia: Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Czermin na lata 2012-2032
- ➔ Załącznik Nr 1 do uchwały nr XVI/98/2004 Rady Gminy Czermin dnia 12 czerwca 2004 r. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czermin na lata 2004 - 2015
- ➔ Uchwała nr XXIII/122/2012 Rady Gminy Czermin z dnia 14 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Czermin

Rozwój przestrzenny gminy definiowany jest przez następujące dokumenty:

- ➔ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czermin uchwalonego uchwałą Rady Gminy Nr XXIX/154/01 z dnia 31 sierpnia 2001 r.

- ➔ Uchwała nr XLIII/228/2010 Rady Gminy Czermin z dnia 23 września 2010 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów położonych w miejscowości gminnej- Czermin
- ➔ Uchwała XXXVII/199/2010 Rady Gminy Czermin z dnia 19 marca 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w miejscowości gminnej – Czermin

2.7.2. Struktura organizacyjna i zadania jednostek organizacyjnych Gminy

Zadania gminy zgodnie z ustawą jednostek samorządzie gminnym realizowane są przez następujące podmioty:

- GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- GOK - Gminny Ośrodek Kultury,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Gminny Zespół Oświatowy,
- Przedszkole Samorządowe,
- Gimnazjum,
- Szkoły Podstawowe.

Jednostki te wykonują podstawowe usługi publiczne i społeczne, takie jak: edukacja, kultura, pomoc społeczna, ochrona zdrowia, sport, rekreacja i turystyka.

2.7.3. Kapitał społeczny

Uczestnictwo w wyborach lokalnych jest jednym z mierników rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Gmina Czermin jest podzielona na 6 obwodów :

1. Sołectwo Czermin, Sołectwo Szafranów
2. Sołectwo Trzciana, Sołectwo Dąbrówka Osuchowska
3. Sołectwo Breń Osuchowski,
4. Sołectwo Ziempińów,
5. Sołectwo Otałęż, Sołectwo Wola Otałęska,
6. Sołectwo Łysaków.

Dane dotyczące wyborów samorządowych w 2014 r. prezentują się następująco:²⁰

- ➔ liczba mieszkańców: 7018, w tym liczba uprawnionych wyborców: 5524.
- ➔ liczba wydanych kart 4 835 (gdzie liczba oddanych głosów wyniosła 2533),
- ➔ liczba obwodów: 6.

Frekwencja w wyborach samorządowych w Gminie Czermin wyniosła 44,80 %.

2.8. OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Obszar całej Gminy Czermin położony jest w makroregionie Kotliny Sandomierskiej w obrębie trzech mezoregionów: Niziny Nadwiślańskiej (większość obszaru gminy), Doliny Dolnej Wisłoki (fragment południowo – wschodni) oraz Płaskowyżu Tarnowskiego (niewielki fragment południowej części gminy).

Gmina położona jest na terenie równinnym, lekko wznoszącym się w kierunku południowo-wschodnim /172,5 m n.p.m/.

Gmina Czermin, część powiatu mieleckiego, położona na obszarach o dobrych walorach środowiskowych, dobrze skomunikowana z pozostałą częścią województwa i resztą kraju, o niskim współczynniku lesistości (13 %) ze zrównoważonym rolnictwem i drobnym przemysłem, posiada duży potencjał rozwojowy.

Na dzień przygotowania opracowania, na terenie gminy obowiązywał „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czermin na lata 2004 – 2015” z roku 2004²¹ oraz opracowany w 2012 roku Program Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Gminy Czermin na lata 2012-2032 .

Gmina Czermin pod względem klimatycznym posiada korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej, znajduje się w strefie klimatu umiarkowanego i należy do XVII dzielnicy rolniczo – klimatycznej Sandomiersko – Rzeszowskiej, w której okres wegetacji roślin trwa do 220 dni i można uprawiać w nim większość roślin uprawnych.

Probleмами do rozwiązania w obszarze ochrony środowiska na terenie Gminy Czermin są:

1) OCHRONA WÓD poprzez:

1. Wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowywaniu terenów ochronnych wód podziemnych oraz ujęć wody.
2. Usprawnienie eksploatacji ujęć wody w Trzcianie i Woli Otałęskiej poprzez min. Działania modernizacyjne.
3. Minimalizacja strat wody na przesyle wody wodociągowej (przewody magistralne i lokalne) poprzez min. wykonanie modernizacji sieci wodociągowej.

²⁰ Państwowa Komisja Wyborcza <http://wybory2014.pkw.gov.pl/pl/wyniki/gminy/view/181103>

²¹ Załącznik Nr 1 do uchwały .Rady Gminy Czermin - Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czermin na lata 2004-2015

4. Prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej propagującej optymalizację zużycia wody przez indywidualnych użytkowników (np. gromadzenie wody deszczowej i wykorzystywanie jej na cele agrarne – do podlewania zieleni).
5. Zmniejszenie przenikania zanieczyszczeń z powierzchni ziemi do warstw wodonośnych oraz ochrona przed nadmierną eksploatacją wód podziemnych.
6. Optymalizacja wykorzystania istniejącej oczyszczalni ścieków poprzez jej rozbudowę,
7. Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie gminy.

2) OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA I RETENCJA WODNA poprzez:

1. Uporządkowanie i ograniczenie systemów melioracyjnych,
2. Doskonalenie systemu monitorowania i ostrzegania o zagrożeniu powodzią

3) OCHRONA POWIETRZA poprzez:

1. Instalowanie kotłów wykorzystujących ekologiczne nośniki ciepła (drewno, gaz oraz nośniki niekonwencjonalne, pochodzące z odnawialnych źródeł jak np. energia słoneczna, wiatrowa) dzięki czemu będzie następować eliminacja węgla jako paliwa.
2. Wymiana starych wyeksploatowanych kotłów węglowych na nowoczesne, wysokosprawne, posiadające atest jako przyjaznych dla środowiska
3. Edukacja ekologiczna społeczeństwa na temat wykorzystania proekologicznych nośników energii i szkodliwości spalania materiałów odpadowych

Dla realizacji złożenia ochrony środowiska na terenie Gminy Czermin ustanowiono 5 CELÓW EKOLOGICZNYCH:

CE.1.	Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.
CE.2.	Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową w celu utrzymania jakości powietrza na poziomie roku 2002 Zmniejszenie uciążliwości hałasu pochodzącego z obiektów działalności gospodarczej.
CE.3.	Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym,
CE.4.	Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb.
CE.5.	Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych

Cechami środowiskowymi sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- Zrównoważone rolnictwo, dostarczające pełnej gamy produktów roślinnych i zwierzęcych nie tylko na rynek lokalny. Zauważalny udział gospodarstw ekologicznych. Co warto podkreślić, dobre wyniki osiąga lokalne rolnictwo dzięki wysokiej kulturze rolnej.
- Brak uciążliwego przemysłu.
- Usługi i rzemiosło aktywne w wielu obszarach zaspokajających podstawowe potrzeby bytowe mieszkańców.
- Wysokiej jakości krajobraz, który może stanowić o atrakcyjności niektórych sołectw jako sypialni i siedlisk wypoczynkowych dla mieszkańców Mielca i innych dużych miast regionu.
- Wysokiej jakości wody głębinowe w zasobie o znacznej wielkości, pozwalające na wykorzystanie ich w wymagającej produkcji spożywczej.
- Pro-środowiskowe inwestycje w niskoemisyjne i termo-efektywne budynki (na razie użyteczności publicznej).
- Niski poziom emisji pola elektromagnetycznego.

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw – zwana „ustawą śmieciową”, która weszła w życie 1 lipca 2013 r. doprowadziła do przełomu w zakresie prowadzenia gospodarki odpadami w Polsce. Rada Gminy Czermin podjęła stosowaną uchwałę²² dnia 14 grudnia 2012 r. i wprowadziła zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Czermin zgodnie z w/w ustawą (szerzej rozdział 2.4.4.GOSPODARKA ODPADAMI).

²² Uchwała nr XXIII/122/2012 Rady Gminy Czermin z dnia 14 grudnia 2012r. W sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Czermin

ROZDZIAŁ 3.

ANALIZA SWOT

Pierwszym elementem analizy SWOT jest ocena zasobów gminy, która pozwala na identyfikację jej mocnych i słabych stron. Ważnym aspektem tego typu analizy jest określenie zasobów charakterystycznych dla gminy. Poznanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia stanowi drugi etap analizy SWOT. Późniejsza ich konfrontacja z wynikami zasobów danego obszaru prowadzi do określenia strategii rozwoju.

Analiza potencjału rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Czermin:

Analizę SWOT najlepiej przeprowadzić strukturalnie, wyznaczając główne obszary do analizy. Takimi obszarami na potrzeby analizy SWOT dla Gminy Czermin są:

I. GOSPODARKA

- A. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO
- B. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

II. SPOŁECZEŃSTWO

- C. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, w tym KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE
- D. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

III. ŚRODOWISKO

- E. POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE, GOSPODARKA TURYSTYCZNA

OBSZAR ROZWOJU : GOSPODARKA

A. ROZWÓJ SEKTORA ROLNEGO

ATUTY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne warunki do rozwoju gospodarki rolnej; • Możliwość prowadzenia ekologicznych upraw. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gleby orne (większość kl.3 i 4) • Brak gleb ornich kl.1 • Mała powierzchnia gospodarstw - struktura gospodarstw rolnych, duże rozdrobnienie • Niewystarczająco rozwinięta sieć usług rolniczych;

	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba promocja produktów rolnych;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie kursów kwalifikacji rolniczej; • Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, • Korzystne warunki glebowo-klimatyczne do rozwijania produkcji żywności ekologicznej; • Zapotrzebowanie na zdrową żywność; • Wykorzystanie położenia w regionie, do którego skierowana będzie duża ilość środków pomocowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty scalania gruntów; • Niezadawalająca rolników polityka rolno państwa, • Konkurencyjność towarów z UE w kontekście jej rozszerzenia i likwidacji barier celnych, • Brak znaczących inwestycji w sektorze rolno-spożywczym, potrzebnych do zwiększenia produkcji i konkurencyjności;

B. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

ATUTY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć dróg • Dobra sieć połączeń komunikacyjnych; • Dobrze rozwinięta oferta miejsc do parkowania; • Dobrze rozwinięta sieć energetyczna, telefoniczna i gazowa • Wysoki stopień zwodociągowania gminy • Wystarczające zasoby wodne ujęć wody; • Dobry stan techniczny urządzeń wodociągowych; • Znaczne rezerwy terenów budowlanych; • Wolne tereny pod nieuciążliwy przemysł, turystykę zorganizowaną, agroturystykę i turystykę indywidualną. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zły stan dróg publicznych (drogi gminne – głównie nawierzchnia gruntowa ulepszone, zły stan dróg powiatowych) • Słabe oznaczenie informacyjne dróg ; • Brak całkowitego skanalizowania gminy • Brak aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.
SZANSE	ZAGROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja istniejącej infrastruktury oraz realizacja nowych przedsięwzięć – zwłaszcza w zakresie : kanalizacji i komunikacji /drogi, chodniki/ • Uzyskanie pomocy z funduszy krajowych z Unii Europejskiej i Banku Światowego na rozbudowę infrastruktury • Usytuowania w regionie, do którego skierowana będzie duża ilość środków pomocowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie poziomu wydatków na inwestycje w kolejnych latach; • Brak środków na współfinansowanie inwestycji uzyskujących wsparcie z innych źródeł; • Małe zainteresowanie ze strony władz wojewódzkich;

- Wsparcie ze strony władz wojewódzkich;
- Korzystna struktura własności;
- Korzystne warunki dla MŚP;

OBSZAR ROZWOJU : S POŁECZEŃSTWO

C.INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, w tym KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

ATUTY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysokowykwalifikowana kadra nauczycielska; • Dobrze przygotowana kadra pomocy socjalnej, • Dobrze rozwinięta sieć placówek wychowania przedszkolnego; • Dobrze rozwinięta i funkcjonująca sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych; • Dobre wyposażenie szkół; • Dobra podstawowa opieka zdrowotna; • Dobrze rozwinięta sieć placówek usługowo-handlowych; • Dobrze przygotowane zaplecze kadrowe do prowadzenia i organizowania działań kulturalnych; • Silne poczucie tożsamości lokalnej • Obiekty zabytkowe; • Aktywnie działające Koła Gospodyń Wiejskich; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak szkolnictwa ponadpodstawowego; • Brak na terenie gminy placówki opiekuńczo-wychowawczej; • Nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników pomocy społecznej, • Niewystarczająca infrastruktura dla działań kulturalnych, • Odływ utalentowanej młodzieży; • Niewystarczająca ilość środków na modernizację i rozbudowę infrastruktury kulturalnej;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Reforma ubezpieczeń społecznych i służby zdrowia; • Rozbudowa i modernizacja placówek OSP; • Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej; • Wykorzystanie położenia w regionie, do którego skierowana będzie duża ilość środków pomocowych; • Rozbudowa i modernizacja funkcjonującej infrastruktury kulturalnej; • Utrzymanie wysokiego poziomu cyklicznych imprez kulturalnych; • Promocja walorów kulturowych gminy; 	<ul style="list-style-type: none"> • Degradacja posiadanych zasobów; • Powiększające się różnice w dochodach ludności • Niekonsekwentna polityka państwa wobec terenów wiejskich • Niskie nakłady finansowe na modernizację obecnej bazy; • Brak środków na remonty, modernizację i budowę nowych; • Dalsza degradacja bazy materialnej; • Dominująca rola miasta Mielec jako miejsca imprez i propozycji kulturalnych

<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków zewnętrznych na rozbudowę, modernizację infrastruktury kulturalnej • Pozyskanie środków zewnętrznych na zachowanie obiektów zabytkowych. 	dla mieszkańców gmin;
--	-----------------------

D.ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH

ATUTY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Inwestowanie rodziców w wykształcenie i rozwój dziecka; • Silne poczucie tożsamości; • Dodatni bilans migracji; • Aktywne postawy mieszkańców; • Dobry klimat społeczny do rozwoju wolontariatu, organizacji pozarządowych, inicjatyw obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysoki odsetek zatrudnienia w rolnictwie; • Niekorzystna struktura wykształcenia; • Wysokie bezrobocie długotrwałe zarówno wśród mężczyzn, kobiet i ludzi młodych, • Występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia, • Niska dostępność doksztalcenia ustawicznego na obszarach wiejskich • Niski poziom wykształcenia bezrobotnych długotrwałe,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dotacji na szkolenie młodych rolników; • Programy pomocowe Unii Europejskiej na rozwój zasobów ludzkich; 	<ul style="list-style-type: none"> • Migracja młodych ludzi-wyludnianie się wsi; • Wzrastające bezrobocie ;

OBSZAR ROZWOJOWY: ŚRODOWISKO

E.POŁOŻENIE, ŚRODOWISKO NATURALNE, GOSPODARKA TURYSTYCZNA

ATUTY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Teren o korzystnych warunkach klimatycznych i biologicznych; • Bogactwa naturalne gminy; • Korzystne warunki klimatyczne do rozwoju gospodarki rolnej; • Zasoby przyrodnicze o dużej wartości; • Wolne tereny pod turystykę zorganizowaną, agroturystykę i turystykę indywidualną • Własna oczyszczalnia ścieków; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków • Brak programu selektywnej zbiórki odpadów • Odpady azbestowe; • Niewystarczająca liczba gminnych punktów zbierania odpadów; • Słaba infrastruktura turystyczna;

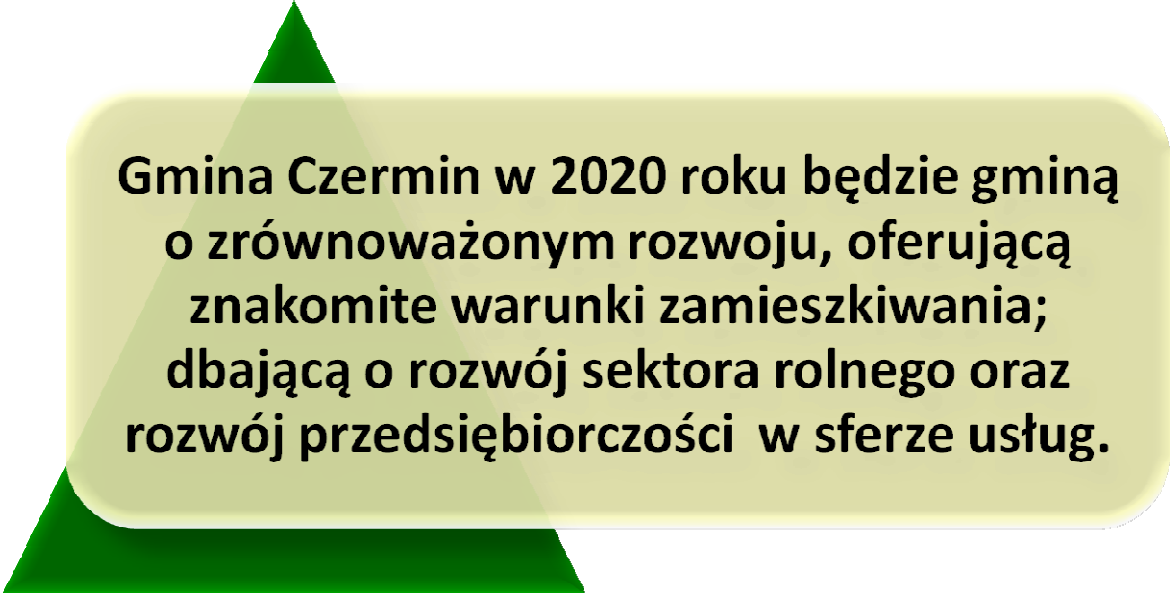
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie zalesiania równoległe z działaniami prowadzącymi do zróżnicowania struktury gatunkowej lasów i poprawy struktury wiekowej drzewostanów ; • Prowadzenie działań zalesiania leżących odłogiem oraz słabych bonitacyjnie użytków rolnych; • Położenie w bliskiej odległości od centrum regionu –Mielca; • Bliskość SSE oraz Mieleckiego Parku Przemysłowego; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna ilość wytyczonych szlaków i ścieżek turystycznych; • Brak bazy noclegowej na wysokim poziomie; • Brak dobrej i taniej gastronomii;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie bogactwa środowiska naturalnego dla celów turystycznych; • Promowanie gminy jako miejsca czystego ekologicznie; • Wzrost zainteresowania wypoczynkiem na wsi; • Wzrost zainteresowania mieszkańców miasta Mielec zamieszkaniem na terenach korzystnych ekologicznie; • Rozwinięcie ścieżek rowerowych, • Wypromowanie gospodarstw agroturystycznych; • Wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem i agroturystyką; 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsza degradacja środowiska naturalnego w wyniku działalności człowieka bez zabezpieczenia właściwych funkcji komunalnych; • Słabe tempo wprowadzania segregacji odpadów komunalnych, • Brak skutecznej egzekucji prawa w zakresie ochrony środowiska, • Brak tradycji korzystania z istniejących walorów • Degradacja środowiska związana z działalnością człowieka

ROZDZIAŁ 4.

WIZJA I MISJA ROZWOJU

4.1. WIZJA

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: rangę, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja powinna określić ton przyszłych celów strategicznych, przedstawić gminę naszych marzeń.

Gmina Czermin w 2020 roku będzie gminą o zrównoważonym rozwoju, oferującą znakomite warunki zamieszkiwania; dbającą o rozwój sektora rolnego oraz rozwój przedsiębiorczości w sferze usług.

4.2. MISJA

Misja gminy – opisuje zasady, jakimi gmina będzie się kierować podejmując działania na rzecz realizacji wizji. Misja to syntetyczny opis sposobu postępowania w celu realizacji wizji gminy

Misją Gminy Czermin jest dążenie do równomiernego rozwoju w sołectwach poprzez zachowanie równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą oparta na solidnej bazie usługowo-gospodarczej i rolniczej, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Określona deklaracja wizji i misji rozwoju Gminy Czermin ukierunkowuje cele strategiczne i operacyjne.

ROZDZIAŁ 5.

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE I DZIAŁANIA

Cele strategiczne Gminy Czermin odpowiadają trzem obszarom zrównoważonego rozwoju:

W określeniu celów uwzględnione zostały wyniki przeprowadzonej diagnozy i analizy SWOT.

Cele strategiczne – cele z długim horyzontem czasowym, wynikające z wizji rozwoju, będące jej konkretyzacją. Cele te wyznaczają kierunek działania podmiotów życia społecznego i gospodarczego gminy. Są to cele długookresowe, wskazujące działania, które prowadzą do zwiększenia przyszłych możliwości i konkurencyjności gminy. Są one sformułowane ogólnie jako cele funkcjonalne, tzn. wyrażające pożądane funkcje (potrzeby), które winny zostać zrealizowane (zaspokojone) w określonym horyzoncie czasu. Pomimo swej ogólności cele strategiczne są związane z konkretną rzeczywistością oraz prognozą jej zmian w przyszłości. Sformułowano 4 cele strategiczne, które są podporządkowane obszarom zrównoważonego rozwoju. Są one sobie równe pod względem ważności i pilności, a zatem ich uszeregowanie nie ma wpływu na kolejność realizacji.

Strategia będzie realizowana przez następujące trzy cele strategiczne:

1. OBSZAR GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY I : WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI

CEL STRATEGICZNY II : ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIADANYCH
ZASOBÓW GMINY

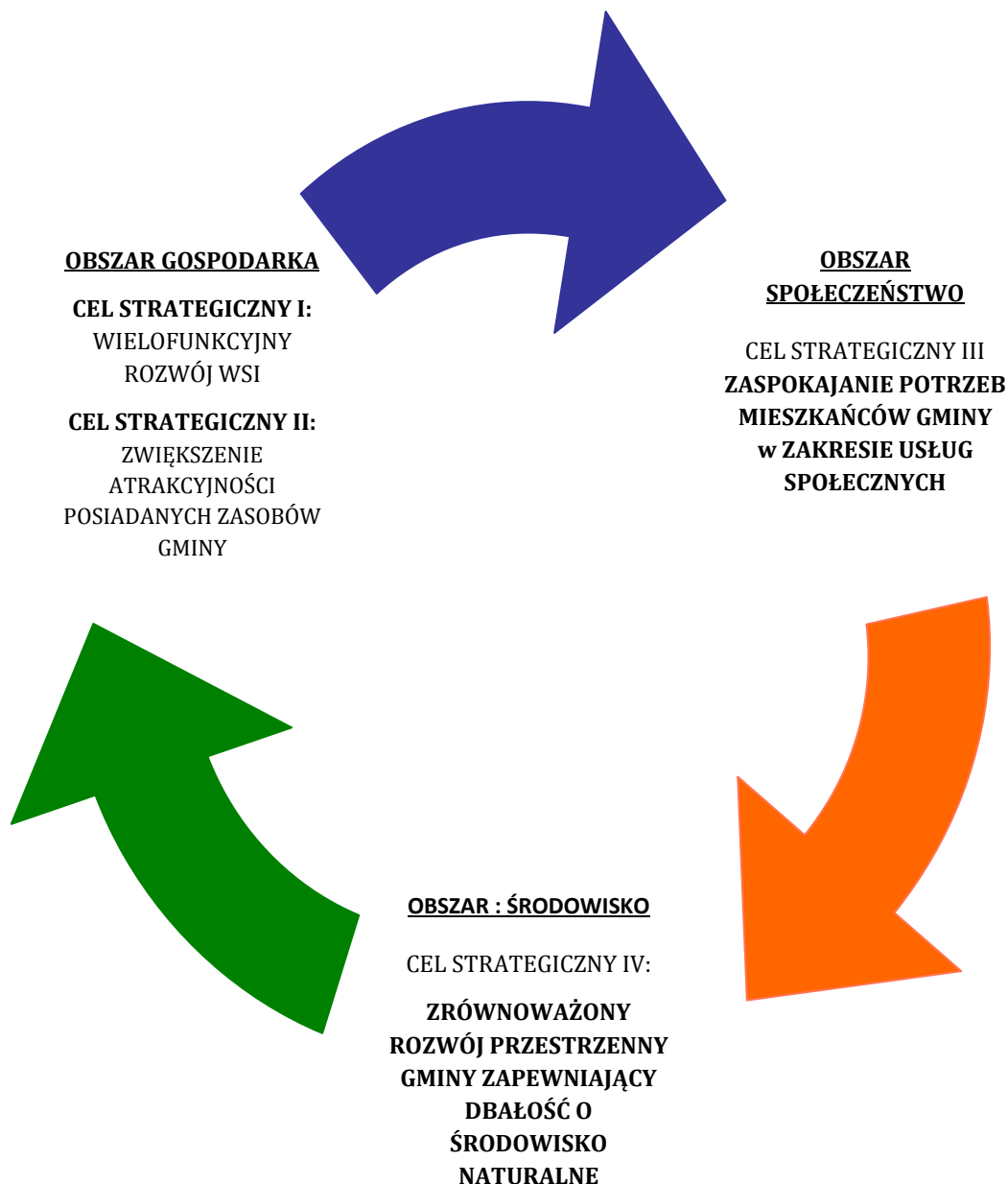
2. OBSZAR : SPOŁECZEŃSTWO

CEL STRATEGICZNY III : ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w
ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

3. OBSZAR : ŚRODOWISKO

CEL STRATEGICZNY III : **ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIAJĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE**

Rysunek 19. Cele strategiczne w obszarach rozwoju Gminy Czermin

Do każdego celu strategicznego przyporządkowano Cele operacyjne, które stanowią rozwinięcie celów strategicznych, obejmują krótszy horyzont czasowy. Realizacja celów operacyjnych stanowi podstawę do osiągnięcia celów strategicznych.

Określenie celów strategicznych i operacyjnych służy wykorzystaniu szans i potencjału Gminy Czermin , przezwyciężeniu słabych stron i zagrożeń dla jej zrównoważonego rozwoju.

OBSZAR :GOSPODARKA			
CEL STRATEGICZNY I:		CEL STRATEGICZNY II:	
WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI		ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIADANYCH ZASOBÓW GMINY	
CELE OPERACYJNE			
CO 1.1.	Wspomaganie działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji sektora rolnego, dostosowania gospodarstw rolnych do zmian technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej gospodarstw.	CO 2.1.	Remont i modernizacja infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, oświetlenie, parkingi).
CO 1.2.	Wspieranie rozwoju agroturystyki.	CO 2.2	Rozwój i poprawa funkcjonowania w gminie systemów wodociągowych i kanalizacyjnych.
CO 1.3.	Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw ekologicznych.	CO 2.3	Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych, w tym min. udostępnianie powierzchni do prowadzenia działalności gospodarczej , Przygotowanie /uzbrojenie terenów inwestycyjnych.
CO 1.4.	Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu środków zewnętrznych , w tym z Unii Europejskiej.		
CO 1.5	Wsparcie restrukturyzacji i rozwoju istniejących i nowych dziedzin gospodarki w celu zwiększenia produktywności i rentowności lokalizowanych w gminie podmiotów gospodarczych.	CO 2.4	Udostępnianie terenów pod nową zabudowę mieszkaniową dla potrzeb mieszkaniowych z przestrzeganiem wymagań ładu przestrzennego, zrównoważonego współistnienia z otaczającymi kompleksami leśnymi, oraz innymi cennymi elementami środowiska przyrodniczego.
CO 1.6	Wspieranie działań w kierunku tworzenia korzystnych warunków prawno-finansowych dla rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów, modernizację i rozwój sektora MSP.	CO 2.5.	Usprawnienie obsługi petentów poprzez wykorzystanie możliwości obsługi elektronicznej przez administrację
CO 1.7	Organizacja kursów i szkoleń służących zdobywaniu przez mieszkańców gminy nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych		

OBSZAR :SPOŁECZEŃSTWO	
CEL STRATEGICZNY III :	
ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	
CELE OPERACYJNE	
CO 3.1	Wspieranie rozwoju systemu ułatwień w dostępie do usług publicznych /ochrona zdrowia, pomoc socjalna/w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej jak i pozarządowej,
CO 3.2	Wzmocnienie bazy oświatowej poprzez systematyczne doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne oraz zaplecze sportowe.
CO. 3.3.	Tworzenie możliwości wyrównywania szans w dostępie do edukacji dla dzieci i młodzieży, w tym także niepełnosprawnych.
CO 3.4	Stworzenie nowoczesnej bazy sportowo- rekreacyjnej przyjaznej uczniowi i dostępnej dla całej społeczności lokalnej.
CO 3.5	Rozwój i wzmocnienie techniczne istniejącej bazy kulturalnej i bibliotecznej.
CO 3.6	Wspieranie inicjatyw lokalnych i ponadlokalnych w dziedzinie kultury na rzecz rozwoju wykorzystującego potencjał i tradycje Gminy Czermin.
CO 3.7	Aktywizacja potencjału zawodowego mieszkańców wsi i przeciwdziałanie wykluczaniu społecznemu.

OBSZAR : ŚRODOWISKO	
CEL STRATEGICZNY IV:	
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIAJĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE	
CELE OPERACYJNE	
CO 4.1	Wspieranie działań dążących do osiągnięcia ładu ekologicznego poprzez ochronę kształtowanie środowiska przyrodniczego w zgodzie z obowiązującymi normami i zaleceniami,
CO 4.2	Wspieranie inicjatyw budowy oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni przydomowych.
CO 4.3.	.Stworzenie systemu zachęt do ocieplania istniejących budynków i propagowanie

	budowy energooszczędnych domów,
CO 4.4.	Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
CO 4.5.	Wspieranie działań związanych z odbiorem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest;
CO 4.6.	Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami w wymiarze ponadlokalnym zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podkarpackiego

ROZDZIAŁ 6.

ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwoju Gminy Czermin na lata 2015-2020 jest powiązana z następującymi dokumentami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym:

POZIOM KRAJOWY

1. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.
2. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie.
4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

POZIOM REGIONALNY

5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020"(aktualizacja 2013)
6. Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackie 2020.
7. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego (przyjęty w 2012r.)
8. Program Ochrony Środowiska woj. Podkarpackiego 2012-2015 z perspektywą do 2019r.
9. Programy operacyjne perspektywy finansowej 2014 – 2020:
 - 9.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014- 2020
 - 9.2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020
 - 9.3. Program Polska Wschodnia 2014-2020

POZIOM LOKALNY

10. Lokalna Strategia Rozwoju LGD „PROWENT” (Aktualizacja 24.01.2014)
11. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czermin na lata 2004 – 2015

6.1. MATRYCA POWIĄZAŃ CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH Z CELAMI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH REGIONU I KRAJU

Matryca powiązań celów strategicznych z celami dokumentów strategicznych regionu i kraju

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
1	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.				
	<i>Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo.</i>		+		
	<i>Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka.</i>		+	+	
	<i>Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna.</i>	+	+		+
2	Polska 2030.Trzecia Fala Nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.				
	<i>I. Makroekonomiczne ramy rozwoju Polski do 2030 r.</i>				
	<i>II. Kreatywność indywidualna i innowacyjna gospodarka.</i>	+	+		
	<i>III. Polska Cyfrowa.</i>	+	+		
	<i>IV. Kapitał Ludzki.</i>			+	
	<i>V. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.</i>				+
	<i>VI. Rozwój regionalny.</i>	+	+		
	<i>VII. Transport.</i>		+		
	<i>VIII. Kapitał Społeczny.</i>			+	
3.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 2020:REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE.				
	<i>Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”).</i>	+	+		
	<i>Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</i>	+	+		

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).	+	+		
4.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.				
	Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.				
	Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równowazenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.	+	+	+	
	Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.	+	+		
	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.				+
	Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.				+
	Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.				
5.	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020" (aktualizacja 2013)				
	Cel.1.podniesienie poziomu innowacyjności makroregionu poprzez budowę i wzmocnienie przewag konkurencyjnych w oparciu o endogeniczne specjalizacje gospodarcze i wzmocnienie potencjału sektora nauki i badań		+		

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	CEL2. aktywizacja zasobów pracy i podniesienie jakości kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr oraz skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy;		+	+	
	CEL3. zwiększenie zewnętrznej dostępności i wewnętrznej spójności makroregionu , w tym głównych funkcjonalnych rynków pracy.		+	+	
6.	Strategia Rozwoju Województwa PODKARPACIE 2020				
	KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA: I Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej.	+	+		
	KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY: Cel 2.Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności Regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców			+	
	SIEĆ OSADNICZA: Cel 3. Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno -przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu.		+		+
	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA: Cel 4.Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.				+
7	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego				
		+	+		
8.	Program Ochrony Środowiska woj.Podkarpackiego 2012-2015 z perspektywą do 2019r.				+
	Priorytet 1. Ochrona wód i efektywne wykorzystanie zasobów wodnych				+
	Priorytet 2. Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska				+
	Priorytet 3. Gospodarka odpadami			+	+
	Priorytet 4. Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu			+	+

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY ZBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	Priorytet 5. Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych i energooszczędność				+
	Priorytet 6. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu oraz zrównoważony rozwój lasów				+
9	Programy operacyjne perspektywy finansowej 2014 – 2010				
9.1	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020				
	PRIORYTET I: Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.	+			
	PRIORYTET II: Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.	+			
	PRIORYTET III: Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.	+			
	PRIORYTET IV: Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.	+			+
	PRIORYTET V: Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.	+			+
	PRIORYTET VI: Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich .dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.	+		+	+
9.2.	Program Polska Wschodnia 2014-2020				
	OŚ PRIORYTETOWA I INNOWACYJNA POLSKA WSCHODNIA		+		

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	<i>OŚ PRIORYTETOWA II PRZEDSIĘBIORCZA POLSKA WSCHODNIA</i>		+	+	
	<i>OŚ PRIORYTETOWA III NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA</i>		+		
9.3.	Program Operacyjny Infrastruktura I Środowisko 2014-2020				
	<i>PRIORYTET I :Promocja odnawialnych źródeł energii i efektywności energetycznej</i>		+		+
	<i>PRIORYTET II: Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu(w tym.min. rozwój infrastruktury środowiskowej (np. oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjna oraz wodociągowa, instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym do ich termicznego przetwarzania)</i>				+
	<i>PRIORYTET IV : Zwiększenie dostępności do transportowej sieci europejskiej(w tym: poprawa przepustowości infrastruktury drogowej (w tym obwodnice, trasy wylotowe).</i>				
	<i>PRIORYTET VI : Ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego</i>			+	+
9.4.	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) 2014-2020				
	<i>OŚ PRIORYTETOWA II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach</i>			+	
	<i>OŚ PRIORYTETOWA III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych Przedsiębiorstw.</i>	+	+		
9.5.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) 2014-2020				
	<i>Oś I Osoby młode na rynku prac</i>			+	
	<i>Oś II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy ,gospodarki i edukacji</i>			+	
9.6	Program Polska Cyfrowa 2014-2020				

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	<i>Oś priorytetowa I. Powszechny dostęp do szybkiego Internetu</i>		+		
	<i>Oś priorytetowa II. E-Administracja i otwarty rząd</i>		+		
	<i>Oś priorytetowa III. Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa</i>		+		
9.7	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.				
	<i>Oś priorytetowa I. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA</i>		+		
	<i>OŚ PRIORYTETOWA II. CYFROWE PODKARPACIE</i>		+		
	<i>OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA</i>				+
	<i>OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</i>			+	+
	<i>OŚ PRIORYTETOWA V. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA</i>				
	<i>OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY</i>			+	
	<i>OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</i>			+	
	<i>OŚ PRIORYTETOWA VIII. JAKOŚĆ EDUKACJI I KOMPETENCJI w REGIONIE</i>			+	
10.	Lokalna Strategia Rozwoju LGD „PROWENT” (Aktualizacja 24.01.2014)				

STRATEGIA ROZWOJU SPOŁECZNO GOSPODARCZEGO GMINY CZERMIN NA LATA 2015-2020

STRATEGIA ROZWOJU GMINY CZERMIN na lata 2015 - 2020		CELE STRATEGICZNE			
		CS:1	CS:2	CS:2	CS:3
NAZWA DOKUMENTU		WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI	ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI POSIANYCH ZASOBÓW GMINY	ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIAJĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE
	<i>I CEL OGÓLNY w RAMACH OBSZARU NAUKA: Dywersyfikacja produkcji zgodnie z programami i prognozami WPR wykorzystując naukowo uzasadnione i zdefiniowane zasoby materialne i intelektualne obszaru</i>			+	
	<i>II CEL OGÓLNY w RAMACH OBSZARU EKONOMIKA: Różnicowanie gospodarki, zwiększenie wartości dodanej produkcji rolniczej i usług około – oraz poza – rolniczych poprzez tworzenie systemu marketingowo logistycznego.</i>			+	
	<i>III CEL OGÓLNY w RAMACH OBSZARU TRADYCJA: Zachowanie podtrzymywanie tożsamości kulturowej, odnowa zabytków, aktywizacja społeczna oraz budowa zębów społeczeństwa obywatelskiego</i>			+	
11.	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czermin na lata 2004 – 2015				
	<i>Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych.</i>				+
	<i>Zapewnienie wysokiej jakości powietrza, redukcja emisji pyłów i gazów cieplarnianych i niszczących warstwę ozonową w celu utrzymania jakości powietrza na poziomie roku 2002 Zmniejszenie uciążliwości hałasu pochodzącego z obiektów działalności gospodarczej.</i>				+
	<i>Ochrona mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym,</i>				+
	<i>Ochrona powierzchni ziemi i właściwe wykorzystanie gleb.</i>				+
	<i>Ochrona i utrzymanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych</i>				+

ROZDZIAŁ 7.

ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

7.1. WDRAŻANIE

7.1.1. Organizacja prac nad strategią

Strategię Rozwoju Gminy Czermin na lata 2015-2020 opracowano przyjmując za podstawę informacje o gminie udostępnione przez Urząd Gminy Czermin, dane statystyczne BDL (stat.gov.pl), oraz opinie zebrane wśród pracowników Urzędu Gminy w Czerminie oraz konsultacji społecznych przeprowadzonych przy opracowywaniu dokumentów wspierających realizację założeń głównych do strategii - organizowanych metodą aktywnego planowania strategicznego.

Prace nad strategią przebiegały przy jasno określonych zadaniach:

Rysunek 20. Zadania konsultacji społecznych

Przy zaproszeniu na konsultacje społeczne wykorzystano dostępne środki komunikacji i reklamy: ogłoszenie komunikatu na stronie internetowej Urzędu Gminy, afisze w każdej miejscowości oraz ogłoszenie na stronach internetowych o gazecie lokalnej.

Spotkania to miały charakter warsztatowy, podczas którego przeprowadzono badania ankietowe, zaproponowano wstępną wizję i misję oraz dyskutowano o przyszłości Gminy Czermin i o potrzebach inwestycyjnych w poszczególnych sołectwach.

Uczestnicy spotkań aktywnie uczestniczyli w dyskusji dotyczącej propozycji działań zmierzających do rozwoju Gminy. Mieszkańcy w dyskusji nie ograniczali się do tematów związanych z przedstawionymi materiałami, ale podnosili także kwestie związane z lokalnymi problemami i uciążliwościami życia codziennego oraz własnymi oczekiwaniami, co do polityki władz samorządowych w rozwoju Gminy. Mieszkańcy obok bezpośrednich wypowiedzi podczas konsultacji mieli możliwość odnieść się do dokumentu również w postaci wypełnionych ankiet. Przeprowadzono dyskusję na temat mocnych i słabych stron Gminy Czermin, a także przeanalizowano szanse i zagrożenia stojące przed gminą (analiza SWOT).

7.1.2. Harmonogram realizacji strategii

Wdrażanie Strategii jest procesem ciągłym. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących i przygotowanie brakujących programów realizacyjnych, stanowiących podstawę dla przyszłego, zadaniowego systemu pracy struktur samorządu Gminy Czermin.

Równolegle zostanie wdrożony mechanizm pomiaru (za pomocą wskaźników) i oceny postępów we wdrażaniu Strategii. Przygotowanie narzędzi do realizacji Strategii i mechanizmów jej weryfikacji pozwoli podmiotom uczestniczącym w tym procesie skutecznie go realizować.

Realizacja Strategii powinna być prowadzona zgodnie z poszczególnymi etapami:

ETAP I

Podjęcie uchwały przez Radę Gminy o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Czermin na 2015-2020”, której integralną częścią jest:

- *Wieloletni Plan Inwestycyjny 2015-2020,*

Termin realizacji: I kwartał 2015 r.

ETAP II

Koordinacja przygotowania i realizacji zadań inwestycyjnych objętych Strategią,

Termin realizacji: II kwartał 2015 r. – IV kwartał 2020 r.

ETAP III

Monitoring, Ewaluacja i pomiar efektywności realizacji Strategii, zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia celów strategicznych i operacyjnych.

Termin realizacji: co 2 LATA na koniec roku od IV kwartału 2017r.

ETAP IV

Uzupełnienia i rozszerzanie Strategii o nowe cele zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy **działające na obszarze objętym Strategią będzie odbywało się, co dwa lata.**

Termin realizacji: co 2 LATA na koniec roku od IV kwartału 2017r.

ETAP V

Promocja Strategii w całym okresie jego realizacji.

Termin realizacji: I kwartał 2015 r. – IV kwartał 2020 r.

ETAP VI

Podsumowanie i ocena Strategii.

Termin realizacji: IV kwartał 2020 r.

Efektywna realizacja zakładanych celów Strategii wymaga pracy zespołu osób, które sprawnie będą realizować szereg różnorodnych działań koncepcyjnych, organizacyjnych, kontrolnych i informacyjnych prowadzących do osiągnięcia zakładanych efektów. Zespół taki powinien zostać powołany zarządzeniem WÓJTA i powinien składać się z pracowników różnych komórek organizacyjnych funkcjonujących w Urzędzie Gminy (w zakresie, których znajdują się zagadnienia związane z procesem wdrażania Strategii) oraz partnerów społecznych, czy też ekspertów zewnętrznych.

7.2. MONITORING

Monitorowanie można zdefiniować, jako systematyczne i ciągłe zbieranie, analizowanie i wykorzystywanie informacji dla celów kontroli zarządzania i podejmowania decyzji.

Monitorowanie Strategii stanowi integralną część codziennego zarządzania. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie, której osoby odpowiedzialne za realizację „Strategii Rozwoju Gminy Czermin w latach 2015-2020” oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego mogą wskazać na problemy związane z ich wdrażaniem oraz je rozwiązać, jak również ocenić postęp w stosunku do początkowych założeń.

System monitoringu musi opierać się na efektywnej sprawozdawczości. Muszą tu zostać konkretnie określone rodzaje potrzebnych raportów i ich częstotliwości (np. w systemie

rocznych lub dwuletnich sprawozdań), w zależności od analizowanej problematyki). Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań. Raport z monitoringu Strategii powinien zawierać skrócony opis stanu wdrażania zadań strategicznych w porównaniu do planu, określony powinien być stopień osiągnięcia wskaźników zaproponowanych w Strategii, przedstawione wydatki poniesione na poszczególne zadania oraz wskazane ewentualne działania naprawcze, jeżeli stopień realizacji zadań odbiega w sposób znaczący od planu. Raport z monitoringu powinien zostać opublikowany po przyjęciu go za pomocą uchwały Rady Gminy.

7.2.1. Wskaźniki monitorowania- mierniki realizacji strategii

Całościowy obraz realizowanych zadań wpisujących się w Strategię w opisują w rozdziale przykładowe wskaźniki, które przedstawione w sprawozdaniach z wykonania realizacji zadań będą jednym z narzędzi monitorowania realizacji strategii.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Czermin proponuje się dla każdego celu strategicznego wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju

Tabela 35. Katalog wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji założonych celów strategii na okres 2015-2020.

Obszar I:OBSZAR :GOSPODARKA

Cel strategiczny I. WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ WSI.

Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji	Źródło danych
CO.1.1.:Wspomaganie działań dotyczących podnoszenia kwalifikacji sektora rolnego, dostosowania gospodarstw rolnych do zmian technologicznych i rynkowych w celu zwiększenia konkurencyjności produkcji rolnej gospodarstw.	Wskaźnik wzrostu dochodów gospodarstw rolnych	Dane UG, GUS
CO.1.2.:Wspieranie rozwoju agroturystyki.	Liczba powstałych gospodarstw agroturystycznych	Dane UG, GUS
CO.1.3.:Stworzenie warunków sprzyjających powstawaniu gospodarstw ekologicznych.	Liczba przedsięwzięć podejmowanych przez samorząd i inne instytucje w celu promocji gospodarstw ekologicznych, tradycyjnych i regionalnych, Powierzchnia rolna, na której produkowana jest zdrowa żywność	DaneUG, GUS
CO.1.4.:Wsparcie restrukturyzacji i rozwoju istniejących i nowych	Liczba zrestrukturyzowanych podmiotów gospodarczych w gminie	Dane UG, GUS

dziedzin gospodarki w celu zwiększenia produktywności i rentowności lokalizowanych w gminie podmiotów gospodarczych.		
CO.1.5.: Wspieranie działań w kierunku tworzenia korzystnych warunków prawno-finansowych dla rozwoju przedsiębiorstw i zakładania nowych podmiotów, modernizację i rozwój sektora MSP.	Liczba podmiotów prowadzących doradztwo inwestycyjno-biznesowe,	Dane UG, GUS
CO.1.6.: Organizacja kursów i szkoleń służących zdobywaniu przez mieszkańców gminy nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych	Liczba przeprowadzanych szkoleń dot. możliwości zdobywaniu przez mieszkańców gminy nowych kwalifikacji w zawodach nierolniczych, Liczba osób biorących udział w szkoleniach,	Dane UG,
CO.1.7.: Pomoc rolnikom w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym z Unii	Liczba przeprowadzanych szkoleń dot. możliwości dofinansowania działalności rolniczej Liczba rolników biorących udział w szkoleniach,	Dane UG,

Cel strategiczny II. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI · POSIADANYCH ZASOBÓW GMINY.

Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji	Źródło danych
CO.2.1. Remont i modernizacja infrastruktury drogowej (drogi, chodniki, oświetlenie, parkingi).	Liczba kilometrów remontowanych i odbudowanych dróg, Liczba kilometrów wybudowanych i remontowanych ciągów pieszych i pieszorowerowych, Liczba nowych miejsc parkingowych Procent budżetu gminy przekazywany na inwestycje i remonty dróg,	Dane UG, GUS
CO.2.2.: Rozwój i poprawa funkcjonowania w gminie systemów wodociągowych i kanalizacyjnych.	Procentowe określenie stopnia zwodociągowania i skanalizowania gminy	Dane UG, GUS
CO.2.3. Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych, w tym min. udostępnianie powierzchni do prowadzenia działalności gospodarczej, przygotowanie/uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	Roczna ilość nowych podmiotów gospodarczych Ilość nowych inwestycji na terenie gminy,	Dane UG, GUS

CO.2.4.Udostępnianie terenów pod nową zabudowę mieszkaniową dla potrzeb mieszkaniowych z przestrzeganiem wymagań ładu przestrzennego, zrównoważonego współistnienia z otaczającymi kompleksami leśnymi, oraz innymi cennymi elementami środowiska przyrodniczego.	Średni czas uzyskania pozwolenia na budowę	Dane UG
CO.2.5.Usprawnienie obsługi petentów poprzez wykorzystanie możliwości obsługi elektronicznej przez administrację	Liczba wprowadzonych usług on-lin przez administrację, Liczba kursów, szkoleń dla pracowników gminy, Wdrażanie usprawnień w załatwianiu spraw przez petentów, Liczba pracowników biorących udział w szkoleniach,	Dane UG, GUS

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO

Cel strategiczny III. ZASPOKAJANIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY w ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH

Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji	Źródło danych
CO.3.1.:Wspieranie rozwoju systemu ułatwień w dostępie do usług publicznych /ochrona zdrowia, pomoc socjalna/w ramach nowoczesnego modelu pomocy społecznej zarówno instytucjonalnej jak i pozarządowej,	Liczba szkoleń o charakterze profilaktycznym z zakresu zdrowia publicznego, Liczba uczestników w programach profilaktycznych Liczba osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, którym udzielono wsparcia, Liczba projektów o charakterze profilaktycznym z udziałem organizacji pozarządowych	Dane UG, Ośrodek Zdrowia GOPS
CO.3.2.:Wzmocnienie bazy oświatowej poprzez systematyczne doposażanie szkół w pomoce dydaktyczne oraz zaplecze sportowe.	Ilość zakupionych pomocy dydaktycznych do szkół, Ilość nowoczesnego sprzętu technologicznego zakupionego na potrzeby szkół, Liczba uczniów korzystających z nowoczesnego wyposażenia dydaktycznego, Wielkość nakładów na oświatę, w tym wydatków na unowocześnienie bazy dydaktycznej i doskonalenie nauczycieli	Dane UG, GUS szkoły
CO.3.3.:Tworzenie możliwości wyrównywania szans w dostępie do	Liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, Liczba uczniów biorących udział w zajęciach	Dane UG szkoły

edukacji dla dzieci i młodzieży, w tym także niepełnosprawnych.	pozaszkolnych,	
CO.3.4.:Stworzenie nowoczesnej bazy sportowo- rekreacyjnej przyjaznej uczniowi i dostępnej dla całej społeczności lokalnej.	Wielkość nakładów na bazę sportowo-rekreacyjną Liczba imprez sportowo-rekreacyjnych w gminie Liczba uczestników imprez sportowo-rekreacyjnych	Dane UG GOK
CO.3.5.:Rozwój i wzmocnienie techniczne istniejącej bazy kulturalnej i bibliotecznej.	Wielkość nakładów na wzmocnienie techniczne istniejącej bazy kulturalnej i bibliotecznej	Dane UG, GUS
CO.3.6.:Wspieranie inicjatyw lokalnych i ponadlokalnych w dziedzinie kultury na rzecz rozwoju wykorzystującego potencjał i tradycje Gminy Czermin.	Liczba imprez promujących gminę ponadlokalnie Ilość imprez kulturalnych w roku, Ilość imprez o zasięgu ponadgminnym, Liczba uczestników (mieszkańców i gości) korzystających z oferty kulturalnej na terenie gminy	GOK Dane UG, GUS
CO.3.7.:Aktywizacja potencjału zawodowego mieszkańców wsi i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	Liczba szkoleń o charakterze profilaktyczno-wychowawczym Liczba realizowanych projektów z obszaru aktywizacji społeczno-zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,	Dane UG, GUS

OBSZAR : ŚRODOWISKO**CEL STRATEGICZNY IV: ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY GMINY ZAPEWNIAJĄCY DBAŁOŚĆ O ŚRODOWISKO NATURALNE**

Cele operacyjne	Wskaźniki realizacji	Źródło danych
CO.4.1.: Wspieranie działań dążących do osiągnięcia ładu ekologicznego poprzez ochronę kształtowanie środowiska przyrodniczego w zgodzie z obowiązującymi normami i zaleceniami,	Roczne nakłady na ochronę środowiska w gminie Liczba przeprowadzonych szkoleń proekologicznych wśród mieszkańców gminy , Liczba uczestników spotkań,	Dane UG,

CO.4.2.Wspieranie inicjatyw budowy oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni przydomowych.	Liczba powstałych oczyszczalni przydomowych	Dane UG GUS
CO.4.3.:Stworzenie systemu zachęt do ocieplania istniejących budynków i propagowanie budowy energooszczędnych domów,	Wskaźniki emisji zanieczyszczeń do wody, atmosfery i gleby w gminie,	Statystyki regionalne GUS
CO.4.4.:Racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.	Liczba spotkań poświęconych tematyce OZE, Ilość zainstalowanych urządzeń wykorzystujących OZE na terenie gminy	Dane UG GUS
CO.4.5.: Wspieranie działań związanych z odbiorem, transportem i unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych zawierających azbest;	Ilość odebranych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest.	Statystyki regionalne GUS
CO. 4.6.Prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami w wymiarze ponadlokalnym zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Podkarpackiego	Sprawozdania z realizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.	Statystyki regionalne GUS

7.3. EWALUACJA

Ewaluacja realizacji strategii na lata 2015 – 2020 obejmować będzie okresową ocenę odpowiedzialności, efektywności, skuteczności, realności ekonomicznej i finansowej oraz trwałości strategii w kontekście ustalonych celów.

Celem ewaluacji jest przegląd osiągnięć strategii w stosunku do planowanych oczekiwań oraz wykorzystanie doświadczeń płynących z realizacji strategii w przyszłości. Należy okresowo i cyklicznie sprawdzać realizację przyjętej Strategii Rozwoju.

Ocena strategii zawierać będzie opis wdrażanych poszczególnych celów strategicznych i zadań priorytetowych oraz analizę osiągniętych wskaźników.

W ramach zarządzania strategią całościowa ewaluacja działań prowadzona będzie w układzie standardowym i obejmie 2 zasadnicze fazy:

- Ewaluacja mid-term, w trakcie realizacji strategii – przeprowadzana w układzie kadencyjnym w ostatnim roku każdej kolejnej kadencji samorządu, koncentrująca się na ocenie czy i na ile przyjęta strategia jest faktycznie realizowana oraz jakie są jej efekty krótko i średnioterminowe, według

kryterium skuteczności działań, a także efektywności, koordynacji i zgodności działań z zasadami i założeniami ustalonymi w dokumencie strategii.

- Ewaluacja ex post, po zakończeniu realizacji strategii – w zakresie podobnym do ewaluacji mid-term, poszerzonym o ocenę (przewidywanych) efektów długoterminowych związanych z osiągnięciem założonej wizji, misji oraz celów strategicznych.

Ewaluacja jest badaniem szeroko rozumianego wpływu danego programu na otoczenie społeczno-ekonomiczne. Badania takie spełnia funkcje poznawcze oraz dostarcza wiedzy na temat zmian, jakie zaszły w gminie poprzez realizację celów strategicznych. Ewaluacja buduje również mechanizmy zaufania, współpracy i współdziałania pomiędzy osobami realizującymi program, a innymi zainteresowanymi programem grupami (społeczność lokalna).

7.4. AKTUALIZACJA STRATEGII

Aktualizacja Strategii jest dokonywana w końcowej fazie realizacji poprzedniej Strategii. Informacji do aktualizacji Strategii dostarcza między innymi proces ewaluacji Strategii. Aktualizacja ma na celu weryfikację i dostosowanie, wizji oraz celów nadrzędnych i operacyjnych Strategii do zmieniających się w gminie warunków społeczno-ekonomicznych. Zaleca się aktualizowanie strategii z zastosowaniem metody partycypacyjnej, czyli z zaangażowaniem w proces zarówno pracowników administracji samorządowej jak i przedstawicieli lokalnych grup działających na rzecz rozwoju gminy.

7.5. PROMOCJA DOKUMENTU STRATEGII

„Strategia Rozwoju Społeczno Gospodarczego Gminy Czermin na lata 2015-2020” z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym posiada bardzo duże znaczenie zarówno dla władz, jak i społeczności lokalnej. Proces jej wdrażania powinien być procesem upublicznionym i to nie tylko na szczeblu Gminy, ale również w jego bliższym i dalszym otoczeniu.

Szeroka akcja informacyjna nt. Strategii jest jednym z podstawowych gwarantów jej skutecznego wdrożenia. W ten sposób społeczność lokalna będzie kontrolować terminowość osiągnięcia poszczególnych celów i realizacji poszczególnych zadań. Poza tym, Strategia, jako element promocji Gminy, sprzyjać będzie doskonaleniu jego wizerunku zarówno z punktu widzenia potencjalnych inwestorów, ale również potencjalnych mieszkańców i partnerów współpracy strategicznej.

ROZDZIAŁ 8.

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY (WPI)

8.1. WIP –charakterystyka –procedura opracowywania i oceny wniosków

8.1.1 Przedmiot Wieloletniego Planu Inwestycyjnego

Wieloletni Plan Inwestycyjny (WPI) jest obok Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Strategii Rozwoju i Wieloletniego Planu Finansowego jednym z podstawowych dokumentów w systemie planowania strategicznego gminy. Jest średniokresowym dokumentem planistycznym, porządkującym i dookreślającym zamierzenia inwestycyjne na lata 2015-2020.

WPI stanowi ważną funkcję w procesie programowania rozwoju, jest podstawą ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe, ułatwia podejmowanie bieżących decyzji w zgodności z celami rozwoju. Jest instrumentem wspomagającym zarządzanie finansowe gminy. Wiąże on kompleksowy plan rozwoju gminy i plan finansowy z rozwojem przestrzennym i polityką inwestycyjną gminy.

Celem głównym Wieloletniego Programu Inwestycyjnego jest wprowadzenie nowego systemu planowania inwestycji gminnych.

Celami szczegółowymi są:

- ⇒ Racjonalizacja i uporządkowanie procesu podejmowania decyzji o kształcie planu inwestycyjnego.
- ⇒ Utrzymanie kontroli nad jakością techniczną, terminowością wykonania i kosztami inwestycji umieszczonych w planie inwestycyjnym gminy.
- ⇒ Wzrost trafności i efektywności procesu decyzyjnego na wszystkich etapach.
- ⇒ Umożliwienie pozyskiwania środków zewnętrznych służących finansowaniu inwestycji gminnych.
- ⇒ Zaplanowanie realizacji inwestycji na terenie gminy w zależności od możliwości finansowych gminy.

Wieloletni Plan Inwestycyjny jest dokumentem krocącym, co oznacza jego możliwą coroczną aktualizację i przesuwanie horyzontu czasowego o 1 rok.

Wieloletni Plan Inwestycyjny opracowany został dla zadań planowanych przez gminę w powiązaniu z szacowanymi możliwościami finansowymi wynikającymi z przygotowanych prognoz finansowych. WPI przedstawia nakłady inwestycyjne na poszczególne projekty o wieloletnim horyzoncie czasowym. WPI ustala hierarchię ważności i wynikającą z niej kolejność realizacji zadań inwestycyjnych. Zadania wchodzą do realizacji w ramach WPI zgodnie z

finansowymi możliwościami gminy. Zadania, które zostały umieszczone w WPI, a ich realizacja nie rozpoczęła się, podlegają w kolejnych latach weryfikacji i sprawdzeniu, z kolei zadania już rozpoczęte nie podlegają weryfikacji w kolejnych latach. WPI obejmuje listę zadań inwestycyjnych, finansowanych w całości lub w części ze środków budżetu gminy. Podstawowym założeniem WPI jest zintegrowanie go ze „**Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Czermin na lata 2015-2020**”, której jest integralną i jednocześnie autonomiczną częścią.

8.1.2. Funkcje WPI

Wdrożenie zapisów wieloletniego planu inwestycyjnego (WPI) umożliwi gminie lepsze zarządzanie projektami inwestycyjnymi, co w konsekwencji przyczyni się do:

- do pobudzania rozwoju gospodarczego,
- sprawniejszego i efektywniejszego zarządzania oraz wdrażania w gminie strategii i lokalnego planu rozwoju.

WPI w szczególności pozwala na zdyscyplinowane, skoordynowane i planowe przygotowywanie nowych inwestycji w tempie możliwie jak najbardziej dopasowanym do możliwości budżetu Gminy Czermin.

Dokument ten zapewnia też ciągłą gotowość do rozpoczynania następnych zadań w przypadku pojawienia się dodatkowych możliwości finansowych lub braku możliwości realizacji któregoś z zadań z przyczyn innych niż finansowe.

WPI pełni również funkcję informacyjną o:

- kierunkach inwestycji,
- planowanym terminie ich realizacji,
- kosztach dla społeczności lokalnej, dla pracowników administracji oraz inwestorów, dając im kompleksowy, teraźniejszy i przyszły obraz gminy.

WPI jest także wyznacznikiem kierunków podejmowanych działań i ich weryfikatorem, umożliwia prognozowanie, nie tylko potrzebnych zasobów finansowych, ale także źródeł ich pozyskania. Ma to szczególnie znaczenie w sytuacji, gdy pozyskanie środków musi być poprzedzone czasochłonną procedurą np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, czy też z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Szwajcarskiego Mechanizmu Finansowego oraz innych źródeł finansowych.

WPI pozwala również na zmniejszenie ryzyka braku płynności finansowej oraz wybór optymalnych sposobów finansowania, tym samym dyscyplinując politykę finansową gminy.

8.1.3. Wnioskodawca, tryb składania i oceny wniosków

⇒ **Podmioty uprawnione do składania wniosków:**

- wydziały merytoryczne Urzędu Gminy w Czerminie,
- sołtysi,

- podmioty, dla których organem tworzącym i prowadzącym jest Gmina

Zasadnicze kryteria wyboru zadań w postępowaniu weryfikującym złożone wnioski:

- *potrzeba i pilność realizacji zadania dla uzyskania lub zachowania funkcji Gminy Czermin*
- *zgodność zadania ze dokumentami i programami sektorowymi, warunkującymi rozwój Gminy,*
- *efekty realizacji zadania inwestycyjnego, efektywność i pozytywne oddziaływanie w skali Gminy,*
- *możliwość pozyskania środków z funduszy zewnętrznych,*
- *komplementarność i powiązanie zadania z innymi zadaniami inwestycyjnymi, obiektami, bądź funkcjami,*
- *poprawa funkcjonowania Gminy,*
- *poprawa jakości życia mieszkańców Gminy,*
- *przewidywane efekty ekonomiczne, społeczne i ekologiczne.*
-

8.2. PLANOWANE INWESTYCJE WPI 2015-2020

8.2.1. Zadania infrastrukturalne

Poniższe zestawienie zawiera podstawowe informacje o zadaniach, proponowanych do zrealizowania w ramach Wieloletniego Planu Inwestycyjnego:

KARTA ZADANIOWA 1/2015 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego Gminy Czermin		
Tytuł zadania	Budowa kanalizacji sanitarnej w Trzcianie.	
	Termin rozpoczęcia	Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego
	2020	9 500 000 PLN
	2022	
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> Środki z budżetu gminy-40%: 3 800 000 PLN <i>Środki z budżetu państwa.</i> <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</i> <i>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.</i> 	

KARTA ZADANIOWA 2/2015 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego Gminy Czermin	
Tytuł zadania	Budowa oczyszczalni ścieków w Czerminie
Termin realizacji	2019
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	4 500 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	<ol style="list-style-type: none"> Środki z budżetu gminy-30%: 1 350 000 PLN <i>Środki z budżetu państwa.</i> <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</i> <i>Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie.</i> <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.</i>

KARTA ZADANIOWA 3/2015 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego Gminy Czermin	
Tytuł zadania	Budowa boiska sportowego w Czerminie.
Termin realizacji Termin rozpoczęcia	2018
Szacunkowy kosztorys do zakresu rzeczowego	3 000 000,00 PLN
Przewidywane źródła finansowania	1. Środki z budżetu gminy: 30%: 1 200 000 PLN
	<ul style="list-style-type: none"> 2. <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</i> 3. <i>BUDŻET PAŃSTWA</i> 4. <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020</i>

KARTA ZADANIOWA 4/2015 dla przedsięwzięcia inwestycyjnego Gminy Czermin	
Tytuł zadania	Budowa zbiorników wyrównawczych na stacji uzdatniania wody w Trzcianie
Termin realizacji Termin rozpoczęcia	2016
Szacunkowy kosztorys	250 000 PLN
Przewidywane źródła finansowania	1. Środki z budżetu gminy-25%:63 000 PLN
	<ul style="list-style-type: none"> 2. <i>Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.</i> 3. <i>Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.</i> 4. <i>Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2015-2020.</i>

ROZDZIAŁ 9

BIBLIOGRAFIA

1. *Ph. Kotler, G. Armstrong, J. Saunders, V. Wong, Marketing. Podręcznik europejski, PWE, Warszawa 2002 r.*
2. *Wieloletnia Prognoza Finansowa Jednostki Samorządu Terytorialnego. Metodyka opracowania, Warszawa, lipiec 2010*
3. *Public Private Partnership in Poland, Investment Support, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych*
4. *Zarząd Zamówień Publicznych Partnerstwo Publiczno-Prywatne, praca zbiorowa, s. 67*
5. *Investment Support — publikacja: Rzeczpospolita 20.07.2009*
6. *<http://www.stat.gov.pl>*
7. *www.natura2000.gdos.gov.pl*
8. *<http://www.kopalnia.pl/>*
9. *<http://maps.google.pl/>*
10. *<http://www.uzp.gov.pl>*
11. *Europa 2020 — Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.*
12. *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo.*
13. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju.*

ROZDZIAŁ 10

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

<i>Rysunek 1. Sfery zrównoważonego rozwoju w strategii.</i>	6
<i>Rysunek 2. Ludność Gminy Czermin na tle mieszkańców powiatu mieleckiego.</i>	10
<i>Rysunek 3. Struktura ludności Gminy Czermin [2010-2013]</i>	18
<i>Rysunek 4. Przyrost naturalny na 1000 ludności w Gminie Czermin (2013 r.)</i>	19
<i>Rysunek 5. Wykształcenie mieszkańców Gminy Czermin na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2002r.</i>	21
<i>Rysunek 6. Dynamika wzrostu zatrudnienia mieszkańców Gminy Czermin na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013</i>	22
<i>Rysunek 7. Liczba bezrobotnych w Gminie Czermin na tle wszystkich bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie mieleckim (2010-2014).</i>	25
<i>Rysunek 8. Struktura podstawowych branż gospodarki Gminy Czermin[2013r.]</i>	26
<i>Rysunek 9. Struktura gruntów w gminie Czermin[2013r.]</i>	29
<i>Rysunek 10. Struktura użytków rolnych w gminie Czermin[2013r.]</i>	30
<i>Rysunek 11. Struktura własności dróg w Gminie Czermin</i>	32
<i>Rysunek 12. Dochody Gminy Czermin (2011-2013)</i>	49
<i>Rysunek 13. Wydatki Gminy Czermin w okresie 2011-2013</i>	49
<i>Rysunek 14. Planowane dochody Gminy Czermin na lata 2014-2020</i>	52
<i>Rysunek 15. Grupy dochodów bieżących Gminy Czermin w latach 2014-2023</i>	53
<i>Rysunek 16. Struktura wydatków Gminy Czermin 2014-2020</i>	54
<i>Rysunek 17. Dochody i wydatki Gminy Czermin (2014-2020)</i>	55
<i>Rysunek 18. Wskaźnik obsługi zadłużenia i wskaźnik długu</i>	56
<i>Rysunek 19. Cele strategiczne w obszarach rozwoju Gminy Czermin</i>	68
<i>Rysunek 20. Zadania konsultacji społecznych</i>	80
<i>Tabela 1. Gmina Czermin na tle województwa, powiatu mieleckiego i gmin powiatu</i>	10
<i>Tabela 2. Powierzchnia lasów w sołectwach Gminy Czermin</i>	14
<i>Tabela 3. Struktura ludności Gminy Czermin w podziale na płeć w latach 2010-2013</i>	15
<i>Tabela 4. Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie Czermin na tle województwa podkarpackiego i powiatu mieleckiego (2013 r.).</i>	15

Tabela 5. Współczynnik feminizacji w Gminie Czermin w latach 2010-2013.	16
Tabela 6. Struktura wiekowa wg ekonomicznych kategorii wieku - Gmina Czermin [2010-2013]	18
Tabela 7. Wskaźnik obciążenia demograficznego (2010-2013)	19
Tabela 8. Przyrost naturalny w gminie Czermin, powiecie mieleckim , podregionie tarnobrzeskim i województwie podkarpackim.[2010-2013]	19
Tabela 9. Wykształcenie mieszkańców powiatu mieleckiego na tle województwa podkarpackiego na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2011 r.	20
Tabela 10. Liczba pracujących mieszkańców Gminy Czermin (2010-2013)	22
Tabela 11. Liczba pracujących mieszkańców Gminy Czermin na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013	22
Tabela 12. Bezrobocie –stan na 31.12.2014r.(PUP Mielec)	23
Tabela 13. Liczba bezrobotnych –analiza lat [2010-2014]	24
Tabela 14. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON w gminie Czermin, na tle powiatu mieleckiego, podregionu tarnobrzeskiego i województwa podkarpackiego w latach 2010-2013	25
Tabela 15. Jednostki wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 na terenie Gminy Czermin .	27
Tabela 16. Liczba i forma prawna podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w Gminie Czermin w latach 2013 r.	28
Tabela 17. Indywidualne gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych na terenie Gminy Czermin (NSR 2010)	30
Tabela 18. Średnia powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze gospodarstw indywidualnych – porównanie Gminy Czermin	31
Tabela 19. Powierzchnia gruntów leśnych wg. form własności	32
Tabela 20. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Czermin	33
Tabela 21. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej na terenie Gminy Czermin	33
Tabela 22. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Czermin	34
Tabela 23. Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Czermin	34
Tabela 24. Długość sieci gazowej na terenie Gminy Czermin	36
Tabela 25. Liczba ludności korzystająca z sieci gazowej na terenie Gminy Czermin	36
Tabela 26. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w gminie Czermin.	37
Tabela 27. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych w Gminie Czermin na tle powiatu, podregionu i województwa w latach 2010-2013 [%]	38
Tabela 28. Liczba uczniów i absolwentów w gimnazjach (2010-2013)	39
Tabela 29. Wskaźnik skolaryzacji w gimnazjach (2010-2013)	39
Tabela 30. Podstawowa opieka zdrowotna - porady	46
Tabela 31. Ludność na aptekę ogólnodostępną	47
Tabela 32. Obserwuje się zwiększającą liczbę rodzin korzystających ze świadczeń (zarówno zadań własnych jak i zleconych).	48

<i>Tabela 33. Planowane wydatki Gminy Czermin na lata 2014-2020</i>	54
<i>Tabela 34. Plan spłaty zadłużenia Gminy Czermin w okresie 2014-2020.</i>	55
Tabela 35. Katalog wskaźników na potrzeby monitorowania realizacji założonych celów strategii na okres 2015-2020.	83

I KONSULTACJE SPOŁECZNE mieszkańców Gminy CZERMIN

26 listopad 2014 r.

II KONSULTACJE SPOŁECZNE mieszkańców Gminy CZERMIN

15 stycznia 2015 r.

Załącznik Nr 1.

**Wyniki Badań Ankietowych
Mieszkańców Gminy CZERMIN**

Załącznik Nr 2.

**ZESTAWIENIE
ZADAŃ INFRASTRUKTURALNYCH i SPOŁECZNYCH
zgłoszonych do realizacji przez
Rady Sołeckie miejscowości Gminy Czermin.**

